ANT

aftalık Dergi • 19 Eylül 1967 • Sayı: 38 • 125 Kuruş

TEFECİLER HALKI NASIL SOYUYOR?

DEMİREL NEDEN MOSKOVA'DA

HAFTANIN NOTLARI

Celâl Bayar, hâdiseli Ege gezisini tamamlayarak geçen hafta İstanbul'a döndü. Son olarak İzmir'de eski Demokratlarla ve AP'lilerle bir yemekli toplantıda buluşan Bayar, Atatürk'ün bazı meziyetlerinin kendisine geçtiğini ilân ettikten sonra gazetecilerle konuşmama perhizini de bozarak eski Demokratların bir dernek kurabileceklerini açıkladı. İleride Adana'ya da gideceğini söyleyen Bayar'ın Demirel'e karşı çıkışı, her geçen gün kendisini daha somut şekilde göstermektedir. Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın naaşlarının ailelerine iadesiyle ilgili haber beşinci sayfamızdadır

11 eylül

Aybar konuştu

■ TİP Genel Başkanı Aybar, Zeytinburnu ve Silivri ilçe kongrelerinde birer konuşma yaparak son olaylar üzerine görüşlerini açıkladı. "İç politikada muhalefet, dış politikada beraberlik" gibi bir yolun TİP tarafından benimsenemeyeceğini belirten Aybar, Kıbrıs konusunda görüşlerini şöyle açıkladı: "Bu mesele, Bay Demirel'in sandığı gibi Kıbrıs'ta bize sembolik bir üs verilmekle çözümlenemez. Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun güvenliği, Kıbrıs'ın Amerikan ve İngiliz nüfuzundan kurtulmasına bağlıdır. Kıbrıs, yabancı üslerden temizlenmiş, askersizleştirilmiş ve tarafsızlığı milletlerarası kontrol altına alınmış bağımsız bir federatif devlet olmalıdır. Böyle bir çözüm, Amerikan baskısı altında yapılan ikili görüşmelerle değil, Kıbrıs'lı Türk ve Rum'ların da katılacağı, ayrıca Birleşmiş Milletler'in de temsil edileceği bir konferansta ancak elde edilebilir." TİP Genel Sekreteri Rıza Kuas da, AP'ye ve CHP'ye şiddetle çatarak "CHP sözde bir ortanın solu ile kendisini Türk halkına bir kere daha kabul ettirebilmenin mücadelesini yapıyor. CHP ile AP arasında büyük ayrılıklar yoktur." dedi. TİP milletvekilleri Çetin Altan, Sadun Aren ve Ali Karcı da kongrelerde konuşarak olayları sosyalist açıdan değerlendirdiler.

Açık oturum

■ Fikir Kulüpleri Federasyonu tarafından düzenlenen "Emperyalizmin Çıkmazı" konulu açık oturum pazar günü TÖS Lokali'nde yapıldı. Doğan Özgüden'in yönettiği açık oturumda Çetin Özek, Türkkaya Ataöv, Hüseyin Baş ve Ali Sirmen emperyalizmin dünyanın çeşitli bölgelerinde yürüttüğü insanlık dışı savaşları inceleyerek Amerika'nın kirli emellerini ortaya koydular. Açık oturumda, ayrıca, Vietnam Savaşı ile ilgili dökümanter bir film gösterildi, Vietnam ve Kıbrıs'ta çekilmiş fotoğraflar sergilendi.

Dino'nun başarısı

■ Abidin Dino'nun yönetiminde çevrilen ve geçen sezon Türkiye'de de gösterilen "Altın Göller" filmi, Robert Flaherty belge filmleri ödülünü kazandı. Londra Olimpiyad oyunlarını yansıtan film bu kış sezonunda Güney Amerika ülkeleriyle halk demokrasilerinde de gösterilecektir.

12 eylül

Tefeciliğe karşı

■ Fatsa Köycülük Derneği, hükümetin Karadeniz köylülerinin dertleriyle ilgilenmeyişini protesto etmek üzere Fatsa'da bir sessiz yürüyüş düzenledi. Ünye, Korgan, Kumru ve Perşembe köyleri sâkinlerinin de katılacağı bu sessiz yürüyüşte köylünün tefecilerin elinden kurtarılmasını, köy çocuklarının öğrenimlerinin sağlanmasını ve halkın sağlık sorunlarının çözümlenmesini isteyen pankartlar taşınacaktır.

Greve gidiyorlar

■ Türkiye'deki Amerikan askeri işyerlerinde çalışan 8 Bin işçi greve gitmeye karar verdiler. Amerikan askeri işyerleri aracısı Tumpane Şirketi ile NATO-İŞ, HARP-İŞ gibi işçi sendikaları arasında bir süreden beri devam edegelen toplu sözleşme görüşmelerinin sonuç vermemesi üzerine doğan grev hakkının ne zaman kullanılacağı daha sonra tesbit edilecektir. Öte yandan, Adapazarı'ndaki US Royal Lastik Fabrikası'nda Refik Baysal adındaki işçinin haksız olarak işten çıkarılmasını protesto etmek üzere 500 lastik işçisi beş gün süreyle *işbaşı yapmadılar.* Bazı grev kırıcıların gayretiyle işbaşı yapıldıktan sonra işveren, Çetin Sarırer, Nazmi Bostan ve Kemal Gürsen adında üç işçi liderini işten çıkarttı.

13 eylül

Toprak dağıtımı

■ İktidara geldiği günden beri toprak isteyen köylülere dağıtılacak toprak olmadığını söyleyen Demirel, nihayet son basın toplantısında hazine topraklarının köylülere dağıtılacağını açıkladı. Demirel, böylece, gerçek bir toprak reformu isteyen sosyalistlerin tenkitlerini halkoyunda zayıf düşürmek ve bir kısım köylünün oylarını AP'ye çekmek gayesi gütmektedir. Oysa köklü bir reform yapılmadıkça *hazinenin* dağıttığı topraklar da ağaların eline geçektir. Toprak reformunun tek yolu, 500 dönümden fazla ağa topraklarının da köylülere dağıtılması ve kendilerine bu toprakları ağalara muhtaç olmadan işleyecek imkânların sağlanmasıdır.

Kennedy cinayeti

■ Başkan Kennedy'nin bir kompoloya kurban gittiğini ileri sürerek kendi yönünden soruşturma açan New Orleans Savcısı Jim Garrison, Playboy Dergisi'ne verdiği demeçte, Amerikan basınının olayın aydınlığa kavuşmasını istemediğini, bu yüzden kendisine korkunç iftiralar atıldığını ileri sürdü. Kennedy'nin ölümüne Rusya ve Küba ile anlaşmak istemesinin sebep olduğunu söyleyen savcı, cinayeti CIA'ya mensup yedi kişilik bir çetenin düzenlediğini açıkladı.

14 eylül

"Savaş" lı refah

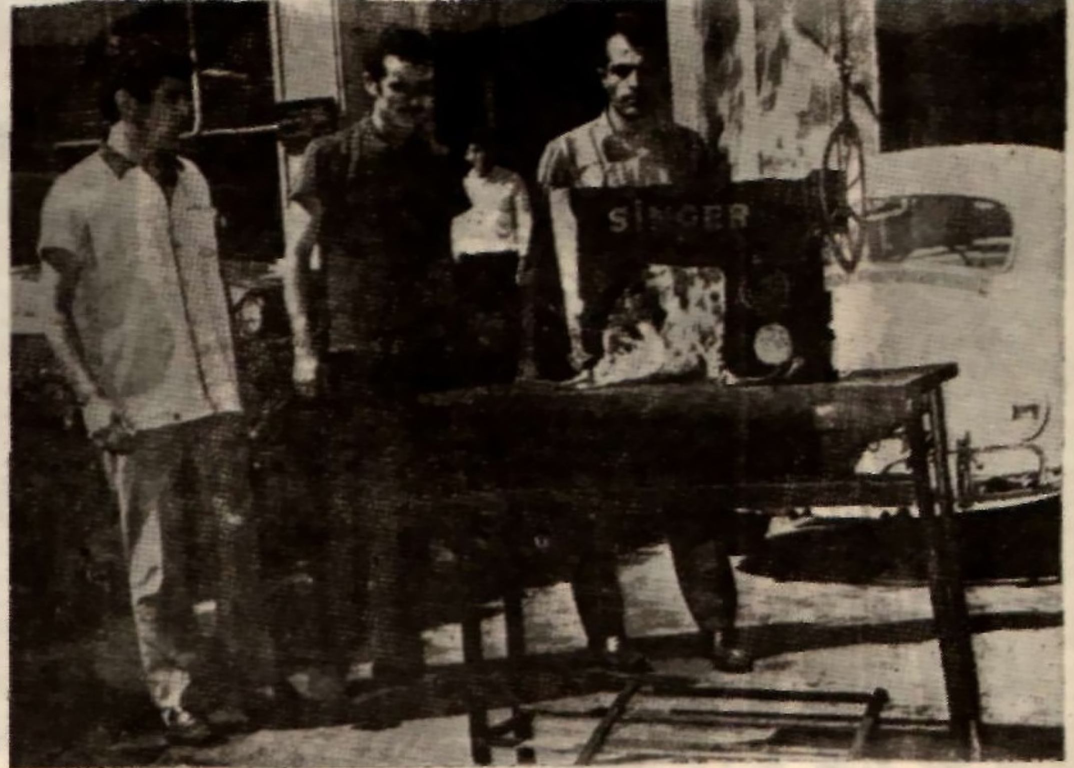
■ Amerikan Çalışma Bakanlığı, Vietnam Savaşı'nın genişletilmesinin bir *milyon işsize iş* sağladığını açıkladı. Bakanlığın açıklamasına göre, askeri masraflarda planlı bir kısıntı ve diğer tedbirlerle son iki yıl içinde iş sağlanan bu bir milyon kişinin başka sahalara aktarılması mümkün olacaktır. Bu açıklama da göstermektedir ki, Amerika'nın kapitalist ekonomisi, masum insanların hayatları bahasına sürdürülen kanlı savaşlar sayesinde ayakta durabilmektedir.

U Thant'ın tehdidi

■ Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U Thant, teşkilâtın mali buhran, Vietnam Savaşı ve dünya barışının korunması gibi üç sorunla karşı karşıya bulunduğunu hatırlatarak, kendisine yardımcı olunmadığı takdirde görevinden istifa edeceğini Moskova ve Washington'a bildirdi.

Gürsel anıldı

■ Dördüncü cumhurbaşkanı ve 27 Mayıs Devrimi'nin lideri Cemal Gürsel, ölümünün birinci yıldönümü dolayısıyla *törenle anıldı. Yassıada* hükümlülerinin naaşlarının iade edileceği bir sıraya rastlayan yıldönümüne iktidarın hiç önem vermemesi devrimci çevrelerde geniş tepki yarattı.

Gençlik grevcileri destekliyor

Yabancı sermaye tarafından sömürülen Singer işçilerinin grevine karşı Türk İş bir bildiri yayınlayarak işçi sınıfına ihanet halinde olduğunu bir kere daha ortaya koydu. Grevi tasvip etmediğini bildiren Türk İş bildirisine grevci işçiler bir telgrafla mukabele ederek Türk İş yöneticilerini protesto ettiler. Öte yandan, TMTF 2. Başkanı Faruk Yalnız ve arkadaşları grevci Singer işçilerini ziyaret ederek grevi desteklediklerini bildirdiler ve bir Singer dikiş makinesi maketini yaktılar.

15 *eylül*

Arabuluculuk

■ **Singer grevinin çözümlenmesi için Türkiye Milli Gençlik Teşkilâtı'nın yaptığı arabuluculuk da bir sonuca ulaşmadı. İşveren temsilcisi Prof. Sahir Erman, olayın mahkemeye intikal ettiğini, bu arabuluculuk toplantısının adalete tesir edebileceğini bildirerek toplantıya katılmayı reddetti. Bunun üzerine TMGT bir bildiri yayınlayarak Türk işçisinin alınterinin sömürülmesine gençliğin göz yummayacağını, Singer Genel Müdürü Humbert'e Türkiye'nin bir Amerikan sömürgesi olmadığını öğreteceğini, Singer mamûllerine karşı bir boykot kampanyası açacağını açıkladı. Singer'in verdiği ilânlarla donatılan gazeteler ise, gençliğin bu hareketine tek satırla dahi yer vermediler.**

İşçiye baskı

■ Sendikacılara karşı işverenlerin baskısı şiddetlenmektedir. Son olarak Genel Sigorta'da çalışanlardan 45'inin Büro-İş Sendikası'na üye olmaları şirket yöneticilerini telâşa düşürdü ve işçileri sendikadan uzaklaştırmak için çeşitli tertiplere başvuruldu. Ancak işveren bu teşebbüslerinde muvaffak olamayınca Büro-İş Genel Sekreter Yardımcısı Eyüp Turhan Fırıldak'ı işten uzaklaştırdı. Gayrikanunî olarak yapılan bu işlem sigorta işçileri arasında büyük tepki yarattı. Sendika, işverenin bu keyfî tutumuna karşı mücadele edeceğini açıkladı.

16 *eylül*

TİP ve doğu

■ Türkiye İşçi Partisi adına doğu ve güneydoğu illerinde 15 günlük bir inceleme gezisi yapan Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci, Diyarbakır'da bir basın toplantısı yaparak özetle şunları söyledi: **"Diyarbakır, Urfa, Mardin illeri ve çevresinde işsizlik had bir safhadadır. Bu yıl büyük tahribat yapan süne âfeti vatandaşları tamamen umutsuzluğa düşürmüştür. Tefecilik halkın belini bükmüştür. Ziraat**

EKİNCİ

Bankası, küçük çiftçinin değil, ağaların hizmetindedir. Büyük arazi sahipleri çeşitli oyunlarla en yüksek şahıs kredi hadlerinin bir kaç mislini alabilmektedir. Bölgede âsayiş bozuktur. Köyler büyük oranda okulsuzdur. Sağlık hizmetleri sosyalizasyona rağmen büyük aksaklıklar göstermektedir. Köy ocakları doktorsuz ve ilâçsızdır. Terkedilen bazı ocaklara hayvan kapatılmıştır. Bölge hizmetlerinin yetersiz ve aksak olması, AP iktidarının özel sektörcü politikasının bir sonucudur. Bu nedenle doğuda ilgisizliği ve geri kalmışlığı telin mitingleri devam etmektedir."

17 *eylül*

İstifa etti

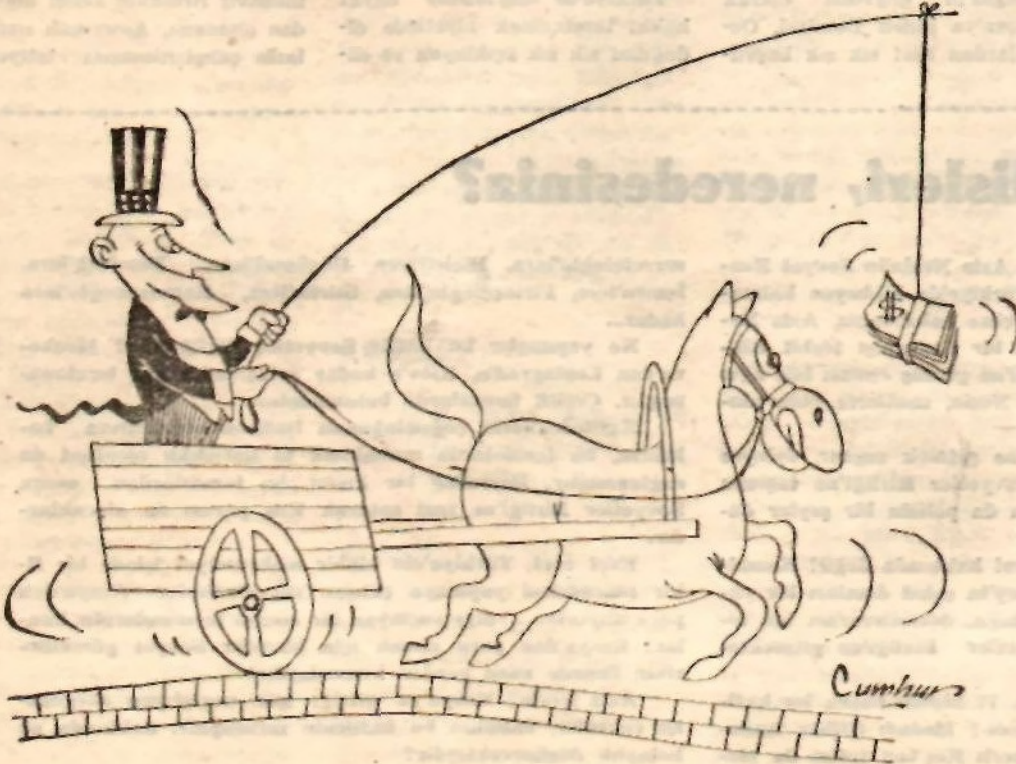
■ **TOS'ün eski genel başkanı ve Elazığ'ın Karagedik köyü öğretmeni Feyzullah Ertuğrul, bakanlığın öğretmenler üzerindeki baskısını protesto etmek üzere öğretmenlikten istifa etti. Ertuğrul, istifa dilekçesinde "Yeniden döneceğim güne kadar başlıca işim, meslek yararına çalışmanın en iyi koşullarını taşıdığına inandığım TÖS'e hizmet olacaktır" demektedir.**

İhsanî beraat etti

■ Ergani'de yaptığı konuşmalarda ve okuduğu şiirlerde komünizm propagandası yaptığı ve Başbakan'ı tahkir ettiği, Diyarbakır Tüccar Kulübün'de de bir AP'li doktorun şikâyeti üzerine "Çekiçle başınızı ezeceğiz" dediği iddiasıyla hakkında üç dâva açılan halk şairi Âşık İhsani, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmaları sonunda üç dâvadan da beraat etti. İhsanî'nin beraatı, duruşmayı izleyen Diyarbakırlılar tarafından tezahüratla karşılandı.

Yargılandılar

■ **Hazırlığını diğer kolonlarımızda bildirdiğimiz Fatsa köylülerinin protesto yürüyüşü başarı ile yapıldı. Ancak yürüyüş sırasında dağıttıkları beyannamelerde suç bulunduğu iddiasıyla Köycülük Derneği yöneticilerinden altı kişi adalete verildi. Yapılan duruşma sonunda serbest bırakılan yöneticiler, bundan böyle tutuksuz olarak yargılanacaklardır.**

HAFTANIN YORUMU

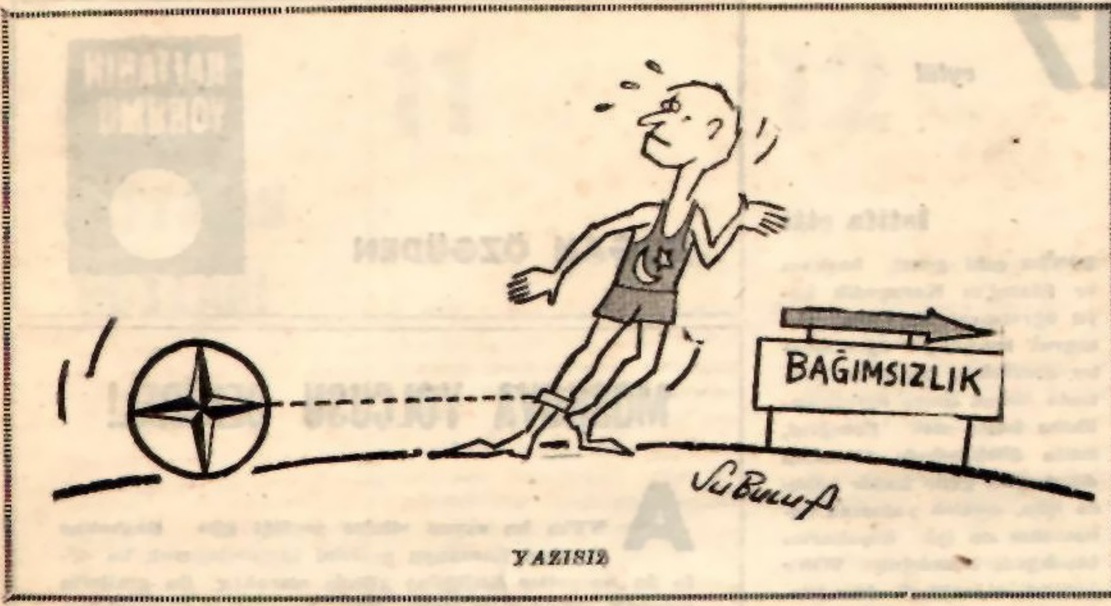
DOĞAN ÖZGÜDEN

MOSKOVA YOLCUSU DEMİREL!

ANT'ın bu sayısı elinize geçtiği gün Başbakan Demirel Romanya gezisini tamamlayarak bu defa da Sovyetler Birliği'ne gitmiş olacaktır. Bu gezilerin vereceği sonuçlar ne olursa olsun, komünizm düşmanlığını ve Sovyet aleyhtarlığını kendisi için bir siyasi istismar konusu yapmış bulunan bir iktidarın, bugün komünist ülkelerle sıkı ekonomik ve ticari ilişkiler kurması, hattâ böyle bir iktidarın başının Moskova'lara, Bükreş'lere taşınması, herhalde üzerinde önemle durulması gereken bir husustur. AP iktidarı bir yandan yurt içinde "komünizm düşmanlığı" ticareti yaparken, öte yandan da yurt dışında "komünistlerle ticaret ve ekonomik işbirliğini artırmak" için her çareye başvurmaktadır. Nedendir bu çelişme? Çelişmenin nedenleri, ANT'ın müteakip sayfalarında rakamlarla açıklanmıştır. Amerika'dan beklenen yardımların sağlanamaması ve sosyalist blokun geri kalmış ülkelere çok daha müsait şartlarla kredi ve yardım teklif etmesi, ekonomik çıkmazlar içindeki Süleyman iktidarını, Bükreş ve Moskova'ya koşmağa zorlamıştır.

İKTİDARIN tutumundaki çelişmelerin temelinde, temsilcisi bulunduğu kapitalist sistemin çelişmeleri vardır. Özel sektörü esas alan bir kalkınma felsefesinin, Türkiye'nin temel sorunlarına köklü çözümyolları bulamayacağı, CHP, DP ve AP'nin şu kadar yıllık iktidarları döneminde açık seçik anlaşılmıştır. Bu üç iktidar partisi de, temsil ettikleri egemen sınıfların çıkarları icabı en ufak sosyal uyanışa dahi tahammül edememişler, sol'a karşı terörde Hitler ve Mussolini'yi aratacak kadar ileri gitmişler, ancak kapitalizmin iç çelişmeleri ülkeyi ekonomik çıkmazlara sürükleyince ve temsil ettikleri sınıfların menfaatleri sarsılınca, komünist ülkelere dahi el açmaktan geri kalmamışlardır. Sosyalist ülkelerle ekonomik ve ticari işbirliğinin artırılmasını en çok isteyenler, muhakkak ki o **"komünist ve sosyalist düşmanı"** kapitalistlerimizdir. Öyle ki, bırakın Sovyet Rusya'yı, Romanya'yı, henüz Amerika icazet vermediği için devlet olarak dahi tanımadığımız Komünist Çin'e herkesten önce koşanlar da onlar olmuşlardır. Ve buna mecburdurlar. Türkiye'nin çıkarı icabı değil, kendi çıkarları icabı mecburdurlar... Bu ekonomik ve ticari işbirliğini gerçekleştirmek için, sosyalist ülkeler temsilcilerine karşı, hiçbir sosyalistin tenezzül etmeyeceği utanç verici dalkavuklukları yapmaktan da geri kalmamaktadırlar.

DEMİREL'in Bükreş ve Moskova gezileri de bu açıdan değerlendirilmek gerekir. Bu, şahsiyetli bir dış politika anlayışının sonucu değildir. Egemen sınıflara çıkar sağlamak üzere yapılan bu gezilerin AP seçmenleri nezdindeki tepkilerini bertaraf etmek için, çok yakında, Adalet Bakanı'nın haber verdiği gibi, sosyalistlere karşı terör teşebbüslerine girişileceğinden asla şüphe edilmemelidir. Kaldı ki, Süleyman Bey, bir yandan komünist ülkeleri ziyaret ederken, bir andan da gelecek yıl Amerika'ya yapacağı seyahatin hazırlıkları içerisindedir. Dışişleri Bakanı Çağlayangil önümüzdeki aylarda Amerika'ya giderek bu seyahati tezgâhlayacaktır. Çünkü, sosyalist ülkelerden sağlanan krediler, ticaret ve yatırım imkânları ne olursa olsun, komprador kapitalizminin çıkarı, Amerika ile işbirliği yapmaktadır. Çünkü şartlar ağır da olsa, bu işbirliği çerçevesinde Türk halkına kazık atmak daha kolay olmaktadır. Hem de Türkiye'deki sosyal uyanış karşısında Amerika ile ekonomik ve politik işbirliği, egemen sınıflar için güven sağlamaktadır. Komprador kapitalizmi ve onun iktidarı, Bükreş - Moskova gezisinden umutludur, ama en büyük umut, Demirel'in gelecek yıl yapacağı Amerika seyahatindedir!

DEMİREL - KOSİGİN
(Dostlar alışverişte görsün)

DEMİREL NEDEN MOSKOVA'DA?

13 Eylül 1967 çarşamba günü, Romanya'nın Baneasa Hava Alanı, Romen hariciyesinin bugüne kadar pek karşılaşmadığı bir diplomatik skandalla karşı karşıya kaldı.

Türkiye Başbakanı Demirel ile beraberindekileri getiren Türk Hava Yolları'nın *"Viscount - 794"* tipi SEÇ uçağı alana indikten sonra görevliler Türkiye'den gelen konukların adları bulunan konşimentoyu almış, bagajların indirilmesi için harekete geçmişlerdi. Ancak, konşimentoyu inceleyen görevli bir an tereddüt etti ve hemen elindeki diğer bir listeye göz attı. Çünkü, Romenler, Türkiye'den 41 kişilik bir heyet bekliyorlardı. Daha önce Türkiye'den 41 kişinin isimleri bildirilmiş ve bütün hazırlıklar buna göre yapılmıştı. Oysa uçakta liste dışı on kişi daha vardı...

Romen protokol memurları bir süre birbiriyle tartıştıktan sonra, protokolde bazı değişiklikler yapmaktan başka çare bulamadılar. Herhalde *"41 kişiden fazlasını kabul etmeyiz"* diyemezlerdi...

Demirel'in Romanya'ya giden heyeti son anda birdenbire kabarmıştı. Demirel bazı yakın adamlarını devlet parasıyla böyle bir seyahata gitmekten mahrum bırakamamıştı. Bayan Demirel de, yakın ahbabı, akıl hocası, kılavuzu Bayan Ekonom'u (Özel Kalem Müdürü Muammer Ekonom'un eşi) bırakamazdı. Sonra, bütün yurtiçi gezilerine katılarak Nazmiye Demirel'in saçlarını tarayan 26 yaşındaki kuaför Nuh Akgün'ü götürmemek de olmazdı.

Nazmiye Hanım, berberini ve yakın dostunu düşünürken, Dışişleri Bakanlığı'nın en güzel ve cici kızı Serpil Yurtmen'i de götürecek biri elbette bulunurdu. Sonra Yurtmen'in en büyük avantajı, Genel Sekreter Yardımcısı İlter Türkmen'in sekreteri olmaktı... Eeee, koskoca Türkiye Başbakanı Süleyman Demirel'i Romanya'da korumak için de en azından beş de polis gerekirdi. Türkiye'de komünizmin ticaretini en iyi bilen Fethi Tevetoğlu da bu gezi için gerekliydi. Belki Romanya Hükümetine komünizmin içyüzünü anlatan bir kaç kitap satar da, Türkiye'ye döviz girmesini sağlardı.

■ *Hem sosyalizm düşmanlığı, hem komünistle ticaret*

İşte böyle bir skandal havası içinde başlayan ve devam eden Türk - Romen görüşmelerinin ağırlık noktası, iki ülke arasındaki ekonomik işbirliğini geliştirmek oldu. Türkiye'de sosyalizmi temizlemek için türlü tertipler hazırlayan iktidarın başı, komünist Romanya'dan petrol ürünleri, petrol sondaj makineleri alıp pamuk, zeytin, meyve, kumaş ve taş kömürü vermeyi kabul etti. Romenler, ayrıca, Türkiye'de yapılacak barajların ihalelerine de katılmak istiyorlardı. Fakat bu konuda Amerika dostumuzdan icazet almadan karar verilemiyeceği için, bu sorunun daha sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin'in aralıkta Romanya'ya yapacağı seyahat sırasında konuşulması kararlaştırıldı.

Demirel'in komünist ülkelerle teması, Romanya gezisinden ibaret kalmayacaktı... Pazar günü Romanya'dan yurda döndükten sonra pazartesi günü kırkbeş kişilik bir heyetle Yeşilköy'den Moskova'ya hareket edecekti.

Kosigin'in çağrılısı olarak Moskova'ya giden Demirel, Osmanlılardan beri sık sık başvurulan bir *"Osmanlı kurnazlığı"*nı deniyordu. Türkiye'nin, batılılar sıkıştırdı mı doğuya, doğulular sıkıştırdı mı batıya yanaşma politikasına böylece bir kez daha başvuruluyordu. Amerika'dan ve Konsorsiyum'dan gerekli yardımı alamayan Demirel, Sovyetler Birliği'ne yanaşarak içinden çıkamadığı ekonomik sıkıntıyı alacağı yardımlarla gidermeyi düşünüyordu... Hattâ Dedeağaç - Keşan görüşmelerine son teklif olarak *"Bağımsız Kıbrıs"*ı götüren Demirel, Moskova'da Türkiye'nin bu yeni tezini ilk anda açıklayacaktı. Çünkü, Sovyetler Birliği, Kıbrıs sorununun bağımsız ve silâhtan arınmış bir Kıbrıs'la çözümlenebileceğini savunuyordu... Bunu bilen Demirel bir yandan Amerika'ya şantaj yaparken, öte yandan da Moskova'yı kazanmak için onların tezine yanaşır görünüyordu.

Türkiye'de sosyalizme hayat hakkı tanımamak niyetinde olduğunu sık sık açıklayan ve eline fırsat geçtikçe komünizme söven Demirel, komünist Sovyetler Birliği'nden sağlayacağı yardımla Türkiye'nin kalkınmasını hızlandıracağını sanıyordu. Demirel, bunda haklıydı. Haklıydı, çünkü Sovyet ve Amerikan yardımlarının basit bir mukayesesi herşeyi bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyordu.

■ *Amerikan yardımı Türkiye'ye bir fayda sağlamıyor.*

Emperyalizm, geri kalmış ülkelerin sanayileşmesine karşı olduğundan, gereksiz yatırımlar için yardım yapıyordu. Gereksiz yatırımlar için açılan kredi ve yapılan yardımların ise çok ağır koşulları vardı. Amerika, kredi için yatırım malzemesinin kendisinden alınmasını, kendi gemileri ile taşınmasını, projelerin kendi firmalarınca yapılmasını, müşavir firmanın kendi ülkesinden olmasını, Amerikalı uzmanların çalıştırılmasını istiyordu.

Sükan'ın polisleri, neredesiniz?

DÜNYA çapındaki Türk yazarı Aziz Nesin'in Sovyet Rusya'ya gittiği için başına geleni Türkiye'de bilmeyen kalmadı... Neydi Aziz Nesin'in suçu? Polise bakarsanız, Aziz Nesin'in ulusal çıkarlarımıza aykırı bir davranışı tesbit edilmese dahi, sadece Sovyetler Birliği'ne gitmiş olması bile ağır bir suçtu... Onun içindir ki, Aziz Nesin, saatlerce polis zindanlarında sorguya çekilmişti...

Madem ki, Sovyetler Birliği'ne gitmek suçtur, öyleyse bu ay içinde kafileler halinde Sovyetler Birliği'ne taşınan öteki Türk vatandaşları hakkında da polisin bir şeyler düşünmesi gerekmez mi?

Hayır hayır, Demirel'in kafilesi hakkında değil! Nazmiye Hanım'ın berberi, Süleyman Bey'in şahsi dostları bir yana bırakılırsa, o kafilenin çoğunluğu, devletlerarası bir teması gerçekleştirmek üzere Sovyetler Birliği'ne gitmektedirler. Resmi görevleri vardır...

Bizim sözünü ettiğimiz kafile, 77 kişilik başka bir kafiledir. Kimler yoktur ki, bu kafilede? Medarı iftihar işadamımız Vehbi Koç'un zevcesi Sadberk Koç'tan tutun da Meserretçioğlu'lara, Dicleli'lere, Düşünsel'lere, Demirağ'lara, İşmen'lere, Pirinççioğlu'lara, Gürün'lere, Ramazanoğlu'lara kadar...

Ne yapmıştır bu kafile Sovyetler Birliği'nde? Moskova'dan Leningrad'a, Kiev'e kadar dolaşmadık yer bırakmamıştır. Çeşitli temaslarda bulunmuştur.

Kafiledekilerin çoğunluğunun işadamı olduklarına bakılırsa, bu temaslarda muhakkak ki karşılıklı menfaat da sağlanmıştır. Herhalde bir kısmı, bu temaslardan sonra Sovyetler Birliği'ne mal satarak Rus parası da alacaklardır.

Evet evet, Türkiye'nin binbir mahrumiyet içinde bir fikir mücadelesi yapmaya çalışan sosyalistlerini "Rusya'dan para alıyorlar..." diye suçlayan bir sınıfın mensuplarıdır bunlar! Rusya'dan para almak için kimbilir Sovyet görevlilerinin önünde nasıl gerdan kırmışlardır!

Aziz Nesin'i Rusya'ya gittiği için engizisyon sorgusuna çekenler, bakalım bu kafilenin mensupları hakkında ne kolaylık düşüneceklerdir?

Üstelik, açacağı kredi yüksek faizli ve kısa vadeliydi.

Amerikalı bir senatörün adı verilen COOLEY kredisi ise, emperyalizmin tipik örneklerinden biriydi. Amerika, Cooley kredisine göre, Türk parası karşılığı tarım ürünleri veriyordu. Bloke edilen Türk paraları da Amerikan haber alma teşkilâtının Türkiye servislerine, Amerikalı personele ödemeler yapıldıktan sonra Amerikan işadamlarına, Türk-Amerikan Şirketlerine, hammaddeyi Amerika'dan getirerek imalât yapanlara kredi olarak veriliyordu. Türk parası olarak kredi alanlar, faiz ve ana parayı Amerika'ya transfer ediyordu...

DEMİREL - JOHNSON
(Büyük patron ne diyecek?)

■ *Demirel, Sovyet yardımı ile durumu kurtarmağa çalışıyor.*

Ve Amerika, kredi ve yardım işini politik zorlama aracı olarak da sık sık kullanmaktan geri durmuyordu...

Sovyetler Birliği ise Türkiye'de 200 milyon dolar harcayarak kuracağı, Batılıların iltifat etmediği yedi dev tesis karşılığında tarım ürünleri istiyordu. Sovyetlerin kuracakları tesislerin bedelleri tütün, fındık, kuru üzüm, narenciye, pamuk ve yün olarak 15 yılda ödenecekti. Kredinin faizi ise yüzde 2,5'du... Oysa, başta Amerika olmak üzere bütün kapitalist ülkelerin açtığı kredi ile yaptığı yardımların faizi en az yüzde 4'dü.

Demirel, Romanya ve Sovyetler Birliği gezilerinde Türkiye'nin sanayileşip kalkınmasının kendi zararına olduğunu bilerek, bu yoldaki çalışmaları engelleyen Batılılara karşı Doğu Blokunu kullanmaya çalışmaktadır.

Aslında, sosyalist ülkeler, geri kalmış ülkelerin kalkınmasının kendisine zararı olmadığını, fakat emperyalizm boyunduruğundan kurtulma için bir aşama olduğu gerçeğini iyi bilmektedir. Demirel, Emperyalist ülkelerle Sosyalist ülkeler arasındaki bu görüş ve yarar çatışmasını değerlendirerek, iktidarın içinde bunaldığı enflasyonist baskıyı hafifletmenin ve yatırımları gerçekleştirmenin yollarını aramaktadır.

CENAZELER

■ *Bayar'ın tutumu karşısında AP harekete geçti.*

AP-DP çatışmasının yumruklaşmaya kadar vardığını ortaya koyan Bayar'ın İzmir gezisini dikkatle ve yakından izleyen iktidar, geçen haftanın ortasında karşı taarruza geçmiştir. Bayar'ın elindeki *"cenazelerin verilmemesi"* silâhını etkisiz duruma getirmek için bugüne kadar sürüncemede bırakılan bu konudaki işlemler hızlandırılmıştır.

Adalet Bakanlığı bir yandan cenazelerin, ailelerine verilmesinin sağlık bakımından sakıncalı olup olmadığını Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığından sorarken, âsayiş açısından da İçişleri Bakanlığı'nın görüşünü bildirmesini istemiştir. Cenazelerin nerede ve ne zaman teslim edileceği konusunda, Başbakan'ın Romanya dönüşünden sonra verilecek karara göre davranılmasını planlayan iktidar, Menderes, Polatkan ve Zorlu ailelerine, naaşları istedikleri adrese hükümetin götüreceğini bildirecektir.

Bayar'ın Kayseri ve Adana gezilerinin AP aleyhine sonuç vermesini önlemek için AP il başkanları ile sıkı ilişki kuran iktidar, bu arada Feyzioğlu ve arkadaşlarının AP alayhine bir çıkış yapmayı tasarladıklarını öğrenmiştir. İktidarın istihbaratına göre, Güven Partisi CHP'den iltihakları kamuoyuna duyurmak için çırpınırken, AP'den iltihakları saklı tutmaktadır. Bütün umudunu eski Demokratlara bağlayan Güven Partisi'nin bundan böyle kollanmaması için de prensip kararı alan iktidar, Feyzioğlu ve arkadaşlarını Bayar'dan şimdilik çok daha tehlikeli görmektedir.

ADALET

■ *Yaşar Kemal ve Doğan Özgüden yargılandılar.*

Arkadaşımız Yaşar Kemal'in ANT'ın 20. sayısında yayınlanan *"Vatan İhaneti Katmerleşiyor"* başlıklı yazısından dolayı Cumhuriyet Savcılığı'nca açılan dâvanın duruşmasına geçen çarşamba günü İstanbul Toplu Basın Mahkemesi'nde başlandı.

Bilirkişi Prof. Sahir Erman'ın *"yazıda çeşitli sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete teşvik edici"* ifadeler bulunduğuna dair verdiği mütalâa üzerine açılan dâvada Savcı, Yaşar Kemal ile o sayıdaki sorumlu müdür Doğan Özgüden'in Türk Ceza Kanunu'nun 312. maddesine göre cezalandırılmasını istemektedir.

İlk duruşmada sorgusu yapılan Yaşar Kemal, dâva konusu yazıyı, ormanların bir mutlu azınlığa dağıtılmasını öngören bir tasarı hazırlanması üzerine yazdığını, orman meselesinin Türkiye için ölüm kalım meselesi olduğunu, bu ormanların yokedilmesi yolunda yapılacak herhangi bir teşebbüsün vatana ihanet sayılacağını belirterek *"Orman Meselesi, benim için memleketimin en hayati meselesidir. Ormanlarımızı korumak için vereceğim mücadeleden beni hiçbir şey döndüremez"* dedi.

Doğan Özgüden de ANT'ın sosyalist bir dergi olduğunu ve olayları sınıf açısından değerlendirdiğini belirterek, Yaşar Kemal'in bu yazısında egemen sınıfların ormanları yağma etmek için hazırladığı tasarının sınıf açısından eleştirildiğini, sınıfların birbirine karşı kin ve adavete teşvik edilmediğini, söz konusu tasarıya anayasa çerçevesinde demokratik yollardan direnmekten bahsedildiğini belirtti.

Arkadaşlarımızın avukatı Müşür Kara Canpolat'ın dosyayı inceleme talebi üzerine duruşma başka güne bırakıldı.

Halka rağmen halk için mi?

Yaşar Kemal

İNSANLAR yoksul bırakılıyor. Okutulmuyor. Bilinçli olaraktan karanlıklara itiliyor. İnsanlar kör kalsın, sağır olsunlar diye her şey yapılıyor.

Türkiye burjuvazinin idealist devrini yaşamadı. Bilinçli olarak yönetici bölüğü halkın üstüne yüklendi. Onlar için halk dediğin bir köleler topluluğudur. Onlar için halk sağılması gereken, sömürülen bir üretici tabakadır.

Halk tabakasından bir adam olduğum için bu yönetici bölüğünün halka nasıl baktığını, nasıl davrandığını biliyorum.

Atatürk devrimleri için halka rağmen halk için devrimlerdir, diyorlar. Onun için kanlı olmuştur, diyorlar. Gerçek olan bir şey varsa halkımız Atatürk devrimlerinin bir çoğuna karşı koymuştur. Şapkaya karşı koymuştur. Tekkelerin, Medreselerin kapatılmasına karşı koymuştur. İrili ufaklı daha bir çok devrimlere.. Devrimlerimizin bir çoğu halka rağmen olmuştur. Bu da bir gerçek. Bütün bunlara rağmen halkımız Atatürkü çok sever. Atatürk öldüğü zaman her evden bir ölü çıkmışcasına ağladı Türk halkı. Avşar Türkmeninde, Çukurova Türkmeninde, Kürtlerde sevgili ölülerine kadınlar ağıt yakarlar. Bu bir gelenektir. Atatürk öldüğünde, hani şu tekkeleri kapatan, şu şapka giydiren, şu kutsal yazıyı değiştiren Atatürk, Avşar Türkmeninde, Çukurova Türkmeninde, Kürtlerde halk kadınları kendi ölüleri imiş gibi Atatürk için ağıtlar yaktılar. Niçin başka hiç bir örnek vermiyor da Ağıt Yakma veriyorum? Ağıt Yakma işi sevginin içe işlemesidir. Halkın bir insana yüzde yüz sahip çıkmasıdır. Eeeeee, diyeceksiniz ki, halk hem Atatürke karşı geliyor, hem Atatürkü seviyor. Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu diyeceksiniz. Bu ne tutarsız iş diyeceksiniz. İşin içinde iş var, diyeceksiniz. İşin içinde iş var. Atatürk devrimleri içinde bir devrim var ki, işte devrim olan odur. Halkın hayatıyla yüzde yüz, ilgili olan devrim odur. O da, hukuki eşitlik devrimidir. Osmanlı devrinde halkla derebeyler, yöneticiler ve ağalar arasında hukuki eşitlik yoktu. Hiç olmazsa tatbikatında yoktu. Atatürk, bir çoban da bir, bir paşa da bir, bir ağa da bir, bir bey de, demişti...

Halka rağmen halk için sözünü kim icat etmiş?. Biliyorum bir çağın temel düşüncelerinden birisidir. Sanki halka rağmen halk için bir şey yaplılabilinirmis gibi. Çağımızın büyük devrimlerine bakın, hepsi halkla beraber halk için yapılmıştır. Küba devrimi, Çin devrimi, Cezayir devrimi... Hepsi hepsi halkla birlikte yapılmış devrimlerdir. Halka rağmen halka bir iyilik yapmanın hiç gerekliliği yok. Halk, öyle bazı ahmakların sandığı gibi ahmak değildir. Onun canına dokunan devrimlere yönel bakalım. Bak bakalım seninle canıyla başıyla beraber değil mi?

Toprak reformunu ele alalım. Toprak reformu! toprak reformu! diye halk ne kadar uyutulmuştur. Son kırk yıl içinde kaç kere sana toprak vereceğiz diye çıkılmıştır halkın karşısına. Halk Partisi çıktı böyle, Demokrat Parti çıktı böyle.. Yaa, Demokrat Parti bile çıktı. Üselik Demokrat Parti ilk yıllarında halkın karşısına Bolşevik propagandası yaparak çıktı. Bütün vaatler fos çıktı. Toprak reformu işi yozlaştırılmış bir iştir.

Toprak reformuyla, çağın getirdiği öteki eşitlik düşünceleriyle halkın karşısına çıkalım, ona ulaşalım, ona derdimizi anlatabilelim bakalım, bizimle mi birlik oluyor burjuvalarla mı? Burjuvalar dini, halkın uyanmamışlığını, gelenekleri sömürüyor diyeceksiniz, burjuvaların elinde büyük, etkili silâhlar var, basın gibi, radyolar gibi, televizyon gibi, en belâlısı para gibi, diyeceksiniz. Hepsi halkın faydası, ve halkın dehası karşısında v.z gelir. Halka yeter ki, en küçük imkânla da olsa ulaş ve ona derdini anlatabil. Ve halka ulaşabilmek için bir ortam yarat.. Bu ortamı yaratmak, derdini halka söyleyebilmek... Mesele yarıyarıya halledilmiş demektir.

Halk anlamıyor, gidiyor kendi düşmanıyla birlik oluyor, diye umutsuzluğa düşmek en kötüsüdür. Döğüşü yitirmektir. Kendini, gücünü yitirmektir. Ne koydun ki avucuma, ne süreyim yüzüne. Halka ne verdik ki alamadık. Yüzyılların köle hayatını yaşayan halka, kölelikten başka bir şey öğretilmemiş halka bağımsızlık, insan olma, demokrasi düşüncesini eşitlik düşüncesini ilk günde nasıl anlatırsın. Armut piş, ağzıma düş. Hele azıcık çalışalım, hele azıcık canımızı dişimize takalım, hele azıcık halkla haşır neşir olalım, hele azıcık halkın elini tutalım, hele azıcık halka tepeden bakmayalım, hele azıcık, hele azıcık, hele azıcık... Görelim bakalım halk dediğimizin ardında kalıyor muyuz? Önümüze düşüp de bizi selâmete ulaştırmıyor mu? Asya'nın güzel halkları gibi.

Şu kafamıza dank desin ki, şunu bir iyice bilelim ki halka rağmen halk için bir çabaya hiç lüzum kalmayacak, halk için halkla birlik olduğumuz zaman. Halkla birlik, halk için... Halkla birlik, halk için. Halkla birlik halk... Bana başka türlüsü bir hayal gibi geliyor, kusura bakmayın ya...

MEHMET ALİ AYBAR

Vietnam Savaşı

Russell Mahkemesi Soruşturma Komisyonu Başkanı olarak Kuzey Vietnam'a giden TİP Lideri Sayın Aybar, savaş izlenimlerini, Vietnam'ın sosyal ve ekonomik durumunu, Vietnam Savaşı'nın anti-emperyalist mücadele içindeki yerini ve Türkiye ile ilgisini, bizzat kendisi tarafından çekilmiş savaş fotoğraflarıyla belgeleyerek ANT'a yazmaktadır.

3 EKİMDE ANT'TA

Türkiye'de hiç başarılı bilim adamı yok mu?

Cumhurbaşkanı Sunay, geçen yıl Oktay Sinanoğlu'na bilim ödülü veriyor...

■ *Türkiye Bilimsel Araştırma Kurumu'nun ödülleri Türkiye dışında emperyalist ülkelerin hizmetindeki bilim adamlarına veriliyor.*

EMPERYALİST ülkeler, her alanda olduğu gibi bilimsel araştırma alanında da geri kalmış ülkeleri kendi gerçeklerine ve çıkarlarına aykırı bir tutuma sürüklemek için ellerinden geleni yapmaktadır. Örneğin, geri kalmış ülkelerin bilim adamlarına, kendi toplumlarından çok emperyalist ülkelerin çıkarlarına hizmet edecek şekilde araştırma yapmak üzere burslar vermekte, el attıkları üniversiteleri ve bilim kurumlarını ülkenin gerçekleri üzerine çalışmaktan uzaklaştırarak emperyalizmin hizmetine sokmaktadırlar.

Nitekim, Türk toplumunun bilimsel seviyesini yükseltmek amacıyla kurulan Türkiye Bilimsel Araştırma Kurumu'nun çalışmaları da emperyalizmin çıkarlarına uygun olarak sürdürülmektedir. Bu kurum, bilimsel çalışmaları teşvik için koyduğu ödülü, sanki Türkiye'de Türkiye'nin çıkarlarına uygun araştırma yapan hiçbir bilim adamı yokmuş gibi, daima emperyalist ülkelerde ve o ülkelerin çıkarlarına çalışan Türk bilim adamlarına vermektedir.

Bilimsel Araştırma Kurumu, geçen yıl bilim ödülünü, Amerika'da öğrenim yapan ve füze yakıtı üzerinde çalışan 29 yaşındaki bir profesörle ömrü yabancı ülkelerde emperyalizmin savaşçı gayelerine hizmetle geçmiş yabancı şirketlerin emrindeki bir teknisiyene vermiştir.

Kurum bu yıl da yine batılı ülkelerde öğrenim görmüş ve titr almış üç bilim adamına ödül vermeyi kararlaştırmıştır. 11 Kasım'da yapılacak törenle bilim ödülünü Cumhurbaşkanı Sunay Amerika'da bulunan Prof. Dr. Cahit Erginsoy'a, Almanya'da bulunan Prof. Dr. Turan Onat'a ve Amerika'dan yurda dönmüş olan Prof. Bekir Dizioğlu'na verecektir.

1966 yılında bilimsel ödüle layık görülen Oktay Sinanoğlu, 15 yıldan beri Amerika'dadır. Aynı şekilde geçen yıl bilim ödülünü alan Talat Erben de yıllarca yabancı şirketlerde çalışmış, özellikle ışık veya ısı vermeyen yakıtların kimyasal vetiresi üzerinde çalışarak füze ve savaş araçlarının geliştirilmesinde rol oynamış bir bilim adamıdır. *Sinanoğlu da, kuantum kimyası ve füze yakıtı üzerinde çalışmıştır.*

Türkiye bunları doyurmuş, beslemiş, büyütmüş ve tam yararlanılacağı sırada yabancılar bu bilim adamlarına el atarak onları kendi hesaplarına çalıştırmağa başlamıştır. Her ikisi de atom ve füzelerle ilgili konulara eğilmiş ve buluşlarıyla emperyalistlerin korkunç silâhlarının biraz daha geliştirilmesine yardımcı olmuşlardır.

■ *Cumhurbaşkanı, ödülleri vermeden önce düşünmelidir.*

Ayrıca üzerinde durulan önemli bir konu da, geçen yıl ve bu yıl bilimsel ödüle layık görülen yabancı ülkelerde çalışmış bilim adamlarının *"profesör"* titrinin Bilimsel Araştırma Kurumu tarafından resmen kabul edilmesidir. Oysaki, bilindiği gibi, Türkiye'de profesör titrini kullanabilmek için Türk üniversitelerinin usulüne uygun olarak doktora yapmak, doçent olabilmek, yıllarca beklemek ve daha sonra dil sınavı vermek, tez hazırlayarak kabul ettirmek gibi formalitelerden geçmek gerekmektedir. Ancak bundan sonradır ki kadro bulunabilirse profesörlüğe talip olunabilmektedir. Talepten sonra da ikinci bir dil sınavından geçmek, eserlerini bir profesörler kuruluna kabul ettirmek, üniversite senatosunun onayını sağlamak şarttır. Bütün bunlar tamamlandıktan sonra cumhurbaşkanının onayı ve kararın Resmi Gazete'de yayınlanmasıyla bir bilim adamı profesör olabilmektedir. Bu formaliteyi tamamlamayanlar, yabancı ülkede bu titri almış olsalar bile, Türkiye'de profesörlük titrini kullandıkları takdirde mahkemeye verilmekte ve mahkûm olmaktadırlar. Nitekim, Prof. Perihan Çambel bu yüzden mahkûm olmuştur. Oysa geçen yıl ve bu yıl bilimsel ödüle layık görülen beş *bilim adamı da,* bu formalitelerden geçmedikleri halde, rahatlıkla *"profesör"* olarak kabul edilmekte ve üstelik mükâfatlandırılmaktadır.

Fakir milletin nafakasından kesilen paralarla emperyalizmin hizmetindeki bilim adamları mükâfatlandırılırken insanın aklına ister istemez şu soru takılmaktadır:

— *Türkiye'de çeşitli imkânsızlıklara rağmen büyük fedakârlık ve feragatla kendisini bilimsel araştırmalara vermiş hiçbir bilim adamı yok mudur ki, bu ödül yabancıların hizmetindeki kimselere verilmektedir?*

Hayır, Türkiye'de kendisini bilimsel araştırmalara vermiş nice bilim adamı vardır ve bunlar emperyalistlerin değil, kendi toplumlarının çıkarlarına hizmet ettikleri için, değil mükâfatlandırılmak, aksine cezalandırılmaktadır.

Sayın Sunay 11 Kasım'da ödülleri dağıtmadan önce bu konu üzerinde bir nebze olsun durmalıdır.

Bir millet uyanıyor

BU, 1930'larda çevrilmiş bir Türk filmiydi. Öyle de güzel bir seyirdi ki... Gelgelelim, milletçe uyanışımız bir türlü gerçekleşemediyse, "Uyanıyoruz", "Uyandık" ünlemleri hep lâfta, marşlarda ve bu filimde kaldıysa, bunun günahı, "Bir Millet Uyanıyor"u çeviren Ertuğrul Muhsin'de değil tabiî, bunun günahı milleti çekip çevirmeği, uyandırmağı üstlerine vazife saymış olanlarının boynuna. Asıl suç, Afyon Cephelerinde dış düşmanı bozguna uğrattıktan sonra; iç düşmana, geri-kalmışlığa, Ortaçağa, sömürülmüşlüğe, uyuşmuşluğa, afyonculuğa *karşı içerde açılmış olan İkinci Afyon Cephesin*deyken, masa başında uyuya kalan yöneticilerde... Ama halk, zehir-zakkum bir gecikmeyle de olsa, kendi derdine devâyı bildi, kendi eşref saatini, kendi valar saatini, Sosyalizmi buldu. Bu millet uyanıyor, hem de onun-bunun dürtüklemesiyle değil, kendi kendine, kendiliğinden, ve bir çocuk gibi umutla gerinerek yumruğunu sıkarak ve umutla gülümseyerek uyanıyor...

Afyoncuların telâşı bundan. Dış gâvurla elele verip illiğini sömürmeğe ahdettikleri halkın böyle birden silkinip ellerinden kurtulacağını gördükçe, cin-ifrit oluyorlar. Uyanış mı, şunu daha beşikteyken boğalım, diye, duman attırıyorlar ortalığa. Ondan böyle açılan gözler birbirlerini gücüne görüyor, ve ondan ortalıktaki bu ihanet kokusu....

Bir yanda, Temyiz'in o temiz Başkanı, Öktem'in nitelediği, "gizli ve açık çalışan, mistik hezeyan halindeki meczuplar, ruh hastası veya dini kazanç metaı haline getirmiş kimseler, saf ve cahil yurtdaşın en temiz varlığını, itikadını, ve imanını geçim vasıtası yapmış olan bezirgânlar ve bir takım hurafeleri dini esaslar gibi göstermeğe kalkan ve halkı uyuşturan kökü dışardaki yurt düşmanları", köylükleri ve kasabaları yeniden ölüm uykusuna itelemek için geceyi gündüze katmada, gündüzü gece etmek için yırtınmaktadır.

Öbür yanda da, kentlerimizde, bu kör dumanın ikinci kıskacı, akı karayı seçmek üzre olan gençliğin, aydının üstüne üstüne kapatılmak istenmektedir. Bu, Emperyalizmle uşaklarının ötedenberi bilinen «3 S» oyunudur. Üç ES, yani: Sinema, Sıpor, Seks. Bu sökmezse, «2 S», yani "S.S", yani Faşizm oyununu yedekte tutmak üzre; kavil, aydın gençliği bu üçlü makasa almaktır. O zaman gençlik, bu "3 S" den gayrısını eslemiyecek, yurduna, halkına boş verecek, piçleşecektir. O zaman gençlik, bir "Ye-Ye" havası içinde zıplar, tepinirken, halk haklarının nasıl ayaklar altına alındığını, yurdunun geleceğinin yabana peşkeş çekildiğini, "Ye-Ye" diye kendi kendisini yediğini sezemiyecektir... Bunları hep biliyorduk, Üniversite kantinlerine nasıl esrar dumanlarının sinsi sinsi sızdırıldığını da biliyorduk. Ama geçen hafta Türkiye'nin en sürümlü gazetesinin baş yaprağında çıkan bir haber hepsine tüy dikti:

Haberin üstünde bir insan resmi, ellerini yüzüne kapatmış. Resmin altında da: "LSD: BAŞKA ÂLEMLERE DOĞRU YOLCULUK" yazıyor... Başlık şu: "LSD'nin Ne Şekilde İmâl Edildiği Açıklanıyor." İkinci başlık: "Kullananları yarı çılgın hale getiren LSD'yi gece sefası çiçeğinin kökünden elde etmek gayet kolay."

Bu LSD musibetinin "nasıl imâl edildiğini" lütfen açıklayan *Amerikan dergileriyle, bu açıklamayı Türk okuyucusuna* alelâcele yetiştiren Türk(!) gazetesine ne kadar teşekkür etsek azdır! Gösterilen bu kolaylığı Amerikan yardımının bir yeni parçası olarak, minnetle karşılıyoruz! Biz, millet olarak, sade füzeleri, U-2 uçaklarını değil, Amerika'dan Fink Tohumu, Firengi, Çocuk Felci, Tavuk Vebâsı ve Kırpak Politikacıları yurdumuza getirtmiş olmakla müftehiriz! LSD de, bu Yardım Listesinin başında yer alacak kadar önemli bir madde!.. Mâlum, Amerikan yardımıyla kalkınma, yatarak, uyuyarak, olacak! Ve ne Papa Pol, ne İnterpol, ne de devletli polimeller karışabiliyor bu işe! Anlıyorsunuz ya, lise öğrencileri filân, gece sefalarını fayrab edip, birazcık gayretle, bir takım kırmızı, mor çiçekleri kurutup, tozunu elekten geçirerek, yani sudan ucuz ve sudan bir emekle başka âlemlere yolculuk etmekte hür.. Bu da bir Hürriyet anlayışı tabiî!.. Ama bizim istediğimiz hürriyet değil bu... Biz, LSD'yi çekip, başka âlemlere yolculuk etme hürriyetini değil, bu yurtda çalışma, bu yurdu kalkındırma, ve bu yurdun kalkındırılmasını önleyenleri önleme hürriyeti peşindeyiz. Bu halk, uyuma değil, uyanma; çıldırma değil, akıllanma; aç kalma değil, doyma; karanlıkta oturma değil, aydınlanma; hafızlama değil, okuma; ilâçsız, doktorsuz geberme değil, insan gibi yaşama hürriyeti istiyor. Emek hürriyeti istiyor, ekmek hürriyeti istiyor, barış hürriyeti istiyor. Onun içindir ki, bu halk uyanmaktadır, diyoruz. Onun içindir ki, bu halk ninni söylemeyi bıraktı artık. Yarın, uğultusu bütün yurt düzlerini, tepelerini, dağlarını tutacak olan bir özlemi dile getirmeğe başladı. Ninni söylemiyor bebelerine, ninni söylemiyor artık birbirine. Şimdilik pesten ama yiğidine nefesli bir sesle, ucu Amerika'ya dokunan bir uzun hava çağırıyor:

Dandini dandini dastana...
Domuzlar girmiş bostana...
Kov bostancı domuzu,
Yemesin yurdumuzu!..
Uyansın da büyüsün, haydi,
Benim aslan halkım, haydi!........

Can YÜCEL

EMPERYALİSTLER ARASI ÇELİŞMELER

Ferruh Doğan

FETHİ NACİ

TIRMANMA POLİTİKASI!

İKİNCİ Dünya Savaşı'ndan sonra, yani sosyalizmin bir dünya sistemi haline gelmesi ve millî kurtuluş hareketleri sonunda eski sömürgecilik sisteminin yıkılması döneminde, emperyalistler arası çelişmeler ikinci plana düşmüş, *kapitalizmle sosyalizm arasındaki çelişme,* günümüzün bu temel çelişmesi, ön plana geçmiştir. Bunun içindir ki emperyalistler arasındaki sınıf dayanışması artmış ve savaş emperyalizmler arası çatışmaları çözmek aracı olmaktan artık çıkmıştır.

Ne var ki kapitalist toplumlara hakim olan *"eşit olmayan gelişme kanunu"*, yani kapitalist toplumların ekonomik bakımdan değişik gelişme aşamalarında oluşu ve bu durumun yol açtığı çatışmalar, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu çatışmaları çözmek için kurulan milletlerarası birçok kuruma rağmen emperyalistlerin bu çatışmaları çözmekte yetersiz kalışı, emperyalistler arası çelişmelerin sürüp gitmesi sonucunu doğurmaktadır.

EMPERYALİSTLER arası ilişkiler bakımından İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçları başlıca iki önemli nitelik göstermektedir. Bunlardan biri, Birleşik Amerika ile öteki emperyalist ülkeler arasındaki kuvvet ilişkilerinde Birleşik Amerika'nın, kesin üstünlüğüdür. İkincisi, Birleşik Amerika'nın, emperyalist memleketler arasındaki *egemen durumunu toprak değişikliklerine* ya da sömürgelerin yeniden bölüşülmesine değil, bir dizi milletlerarası kuruluşun (O.E.C.D., F.M.I., G.A.T.T., NATO gibi) kontrolunu elinde bulundurmasına dayandırmasıdır.

Ne var ki İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra emperyalistler arasında kurulan kuvvetler dengesi bugün artık realiteye uygun düşmemektedir. Amerika dışındaki emperyalist ülkeleri zayıflatan konjonktürel unsurlar ortadan kalkmakta, Avrupa'nın ve Japonya'nın sınai üretimindeki artış temposu Amerika'nın sınai üretimindeki artış temposunu geçmeğe başlamakta, ayrıca, vaktiyle bu ülkelere ihraç edilen Amerikan sermayesi şimdi bu gelişmeyi hızlandırıcı etkilerde bulunmaktadır.

FRANSIZ emperyalizminin durumunu bu gelişme içinde incelemek gerekir. Sömürge savaşlarını sona erdirdikten sonra Fransız emperyalizmi, politik ve diplomatik alanda, Avrupa'daki öteki emperyalist ülkelere ve Japonya'ya göre daha geniş bir hareket özgürlüğüne kavuşmuştur. Polonya'yı ziyaret eden Fransız Cumhurbaşkanı General de Gaulle'ün, 11 eylül pazartesi günü Polonya Millet Meclisinde verdiği söylev, bu gelişmeler içinde, yeni bir adım sayılabilir. Bizim günlük basının üzerinde durmak gereğini duymadığı bu söylevde General de Gaulle'ün ileri sürdüğü fikirler, Avrupa komünist partilerinin 24-26 nisan 1967'de, Karlovy-Vary'de yaptıkları toplantı sonunda yayınladıkları bildiride ileri sürülen fikirlere son derece benzemektedir. 12 eylül tarihli Le Monde'un tam metnini verdiği söylevinde de Gaulle, Avrupa güvenliği ve askeri bloklar konusunda, şöyle demektedir: *"Kıtamızdaki devletlerin gerçek güvenliği, açıktır ki, birbirinin karşısına karşıt paktları ve askeri kuvvetleri diken iki blokun karşı karşıya gelmesinin sonucu olamaz. Tersine, Atlantik'ten Ural'a kadar, hepimizin arasında kararlı bir anlaşma, iyi geçim ve işbirliği politikası ve uygulaması kurulsun, o zaman, böylece yaratılmış olacak olan yeni atmosfer ve şartlar içinde, Avrupa halklarının kendi meselelerini bizzat kendilerinin ortaklaşa ele alabilmeleri ve bir sonuca bağlayabilmeleri için bütün şanslar mevcut olacaktır..."* Fransa'nın, batı ile olduğu gibi, doğu ve orta Avrupa ülkeleriyle de ilişkilerini geliştirdiğini söyledikten sonra General *"Ortak güvenlik için kıtanın bütün ülkelerinin katılacağı ve ortaklaşa sorumlulukla garanti edeceği bir Avrupa düzeni"* umudunun sözünü etmektedir. *"Kıtanın bütün ülkelerinin katılacağı"* sözünün arkasındaki anlamın açıkça ***"Amerikansız bir Avrupa"*** olduğu bellidir.

NİSAN ayında yayınlanan Karlovy-Vary bildirisinde ise, aynı konularda, şöyle denmekteydi: *"Yirmi yıl için kurulan NATO'nun sona eriş tarihi olan 1969'un yaklaşması, açık bir alternatif imkânını günün meselesi haline getirmektedir: Askeri blokların olmadığı bir Avrupa'ya erişmek... Varşova Antlaşması üyesi olan devletler, iki ittifakın da aynı zamanda ortadan kaldırılmasına hazır olduklarını birçok kere ve Bükreş bildirisinde de, tekrarlamışlardır. Onların NATO'nun ve Varşova Antlaşması'nın askeri örgütlerini tasfiye etmek yolundaki tekliflerini tasvip ediyoruz. Kıtamız halklarının güvenliğini pekiştirmeyi ve anlaşmayı amaç bilen her teklifi ya da her inisiyatifi desteklemeğe hazır olduğumuzu bildiririz. Bu anlayışla, Avrupa'nın barışçı işbirliği ve güvenliği problemlerine hasredilen, bütün Avrupa devletlerinin katılacağı bir konferansın toplantıya çağrılması fikrini tamamiyle destekliyoruz."*

Görülüyor ki, komünist olsun olmasın, Avrupalılarda, Avrupa meselelerini işe Amerika'yı karıştırmadan çözmek eğilimi gitgide yaygınlaşmaktadır. Avrupalılar, batı Avrupa'daki 7.000'den fazla atom başlıklı bombanın Avrupa'ya güvenlik yerine tehlike getirdiğini, Avrupa güvenliğinin ancak Avrupalılar tarafından *(Atlantik'ten Ural'a kadar* diyor General de Gaulle!) sağlanabileceğini artık anlamağa başladılar. Emperyalizmin iç çelişmeleri, Amerikansız bir Avrupa fikrini bundan böyle daha da hızla geliştirecektir.

YA biz? Geçen hafta ANT'ın orta sayfalarında yurdumuzdaki Amerikan üs ve tesislerinin listesini okudunuz. NATO'nun normal sonu demek olan 1969 yaklaşırken birtakım meseleleri yeniden düşünmemiz gerekmiyor mu? NATO hangi şartlar içinde kuruldu? Bugünkü şartlar, NATO'nun kurulduğu zamanın şartları mıdır? NATO'da kalışımızın bize sağladığı avantajlar ve bize yüklediği külfetler nelerdir? Hem NATO'da kalmak hem de ekonomik kalkınmamızı gerçekleştirmek mümkün müdür? Ve daha ötesi: NATO'da kalışımız gerçekten güvenliğimizi mi sağlıyor, yoksa tam tersine, güvenliğimizi tehlikeye mi atıyor?

1969 yaklaşırken bu sorular bütün yurtseverlerin, önyargıları bir yana bırakarak, uzun uzun üzerinde düşünmeleri gereken sorulardır.

TEFECİLER HALKI NASIL SOYUYOR?

● Son zamanlarda gazetelerde yayınlanan röportajlarda sık sık tefecilikten söz edilmekte, egemen sınıflar ise tefeciliği "teşkilâtlanmamış kredi piyasası" diye savunmaktadır. EROL TOY'un aşağıdaki incelemesinde tefeciliğin içyüzü açıkça ortaya konmaktadır.

EROL TOY

ÇOK dağınık ve bölgesel bir nitelik taşıdığı için, gerçek niteliği ve gücü gözden kaçan tefecilik, 2. beş yıllık planda, **"Teşkilâtlanmamış Kredi Piyasası"** diye adlandırılmıştır. Oysa, bu dağınıklık bilinçli bir biçimde örgütlenmiştir ve tefecilik yüzyıllardır yoksul insanların bütün yaşama koşullarını sömürmektedir.

Tarihin bütün devirlerinde varolagelmiş bir soygun kurumu olan tefecilik, en yüksek noktasına, kapitalizmin son aşaması olan emperyalizmle ulaşmış, kişilerden, kitlelerden öteye, ulusları soyup soğana çevirmiştir. Konuya bu açıdan bakıldığında, derhal büyük bir tablonun, küçük küçük parçalarının uygulandığını ve bunun sırf sorunu su altında sürdürebilmek için böyle olduğunu görmemek mümkün değildir.

Geçtiğimiz günlerde, sayın Cumhurbaşkanı'nın gezisi üzerine, yüz yıl öncesine giden bir anı tazelenmiştir. Bu, Sultan Aziz'in Avrupa gezisidir. Ve Sultan bu geziye sırf Avrupalı kapitalistlerden daha fazla kredi koparmak için çıkmıştır. Ama, ilk istikrazlar bunlar değildir. 1854 yılında, Kırım savaşı ile birlikte başlayan ve ilk kez Baron Roçild'den alınan %4 faizli 5 milyon sterlinlik borçlanma, gittikçe artan bir iştah yaratmıştır. Avrupa finans kapitali, ilk yıllar %4 - 6 faizli borçlar verirken, Osmanlı Devlet-i Âli'sini kendine iyice borçlandırdıktan sonra krediyi kısmıştır. Kısmasıyla birlikte, devlet için en utanç verici sonuç doğmuş, 1865 morotoryumu, bugünkü deyimiyle iflâsı ilân edilmiştir.

1855 - 60'larda, Osmanlı devletine kredi açmak için yarış eden kurumlar, ya da kişiler bu kez iflâs masasında sandalye kapmak için yarışa girmişler ve devletin bütün gelir kaynaklarını ele geçirerek, **"Duyûn-u Umumiye İdaresi"** adıyla bir örgüt meydana getirmişlerdir. Bugünkü deyimle bu, **"Genel Alacaklılar Yönetimi"** dir. Ve bu yönetim, tuz resminden, gümrük vergilerine, demiryolu ve maden imtiyazından, tütün rejisine, hattâ daha morotoyum sırasında kurulmuş olan Osmanlı Bankası aracılığıyla para basma yetkisine varıncaya kadar bütün ekonomiyi ele geçirmiştir.

Bu dönemdeki tefecilik, her dönemdekinden daha korkunçtu. Anadolu halkı çift taraflı sağılmaktaydı. Önce, verilen kredilerin faizleri yükseltilmişti. Devlete 2 milyon lira kredi açılırsa, Duyûnu Umumiye 4 milyon liralık borçlanmayla birlikte yeni bir yetki daha koparıyordu. Hem de bu işlemi senetlerle, anlaşmalarla tevsik ederek. Ya da aynı biçimde bir başka yol uygulanıyordu. Osmanlı Hazinesi bir takım tahviller çıkarmıştı. Bu tahvillerin nominal değeri 100 Lira idi. Faizleri de %6. Ama, satış değerler. 48,5 lira idi. Hem de tümü finansörlere satılmaktaydı. Osmanlı Bankası ya da ardındakiler bunları hemen satınalmakta, 48,5 liraya karşılık Osmanlı devletini 100 liralık borç altına sokmaktaydılar. Bunun yanında elde ettikleri maden, elektrik, tramvay, demiryolu ruhsatları ve diğer imtiyazlarla borçları hemen tahsil etmekteydiler.

Tefecilerin elinde oyuncak haline gelen Türk köylüsü, gırtlağa kadar borç içinde toprağını, sapanını, ürününü üç beş kuruş için parababalarına kaptırmaktadır.

Bugün uygulanan tefecilik metodları da, o zamandan bu yana hiç değişmemiştir denilebilir. Yabancı finans kapital, hangi metodlarla Osmanlı Devletini iflâsa sürüklediyse, bugün aynı yollar kullanılmakta, aynı sonuçlar alınmaktadır. Örneğin bir tasarruf bonosu tefeciliği, 1865 sonrası yabancı kapitalin devleti borçlandırmasının 1960 modelidir. Denilebilir ki, yabancı kapitalistler, tahvilleri doğrudan doğruya devletten almanın paazrlık gücüyle %48,5'a kadar çıkarlarken, 1960 modelinde, araya bir de 10 liralık bonosunu satacak kadar dargelirliler girdiği için bizim yerli tefeciler %30 dan yukarı çıkmamaktadırlar.

Ancak, tefeciliğin bugünkü biçimiyle, yöresel ya da organize olmadığı kanısına varmamak gereklidir. Çünkü, en basit bir inceleme dahi, tasarruf bonosu tefeciliğinin belirli bir organizasyon çerçevesinde belirli ellerde toplandığını açıklamaya yetecektir.

Tefecilik çeşitleri

Türkiye Cumhuriyeti, daha doğrusu Anadolu İhtilâli, sadece müflis bir Osmanlılığı değil, aynı zamanda **"Kapitalizmin emperyalizmini"** de yenip, sınırdışı ettikten sonra, Anadolu, finans kapital için girilmez bir pazar olma niteliğine kavuştu. Ne var ki, kabaran iştahlar, 25 yıldan daha fazla beklemediler. İkinci Dünya savaşı, büyük ve galip devletlerin dünyayı kendi aralarında güçleri oranında sömürge ya da etki alanı biçiminde bölüşmeleriyle sonuçlanınca, kapitalizmin emperyalizmi 1854 modelini daha yumuşak bir biçimde uygulama kararına vardı. Truman Doktrini, Marshall Plânı adlarıyla, geri kalmış ülkelere yardım adında bir altın anahtar uzattı. Bunun yanında birer tarım ülkesi olan bu ülkelerin yardım karşısındaki direnişlerini peşinen önlemek amacıyla da büyük bir dampinge girişti.

Damping etkisini göstermekte gecikmedi. Savaşa katılmayarak ekonomisini belirli bir oran çerçevesinde korumayı başarmış pek çok ülke ve bu arada Türkiye, parasının değerini düşürmek zorunda kaldı. 7 Eylül 1947 tarihinde alınan devalüasyon kararı, yapılan yardımın fiatını iki mislinden daha fazlaya çıkarıyordu bir anda.

Artık kapılar açılabilirdi. Devalüasyondan hemen bir yıl sonda ilk yardım ve yatırımlar başladı. Ve daha sonraları, Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, Petrol Kanunu gibi yasalar çıkartılarak, finans gruplarının isteği yerine getirildi. Çünkü, ilk bakışta 1860 modeli kişiden devlete kredi şekli yerine, devletten devlete kredi biçimi uygulanıyor görünüyorsa da, aslında kredi finansörleri, büyük yatırım kumyanyalarının yan örgütleriydi. Bütün gelişmiş kapitalist ülkelerde, bankalar geri kalmış ülkelerdekinin tersine bir kuruluş ve gelişme gösterir. Geri kalmış ülkelerde, bankaların kredilerini küçük mevduatlar finanse eder. Gelişmiş ülkelerde ise, büyük kumpanyaların yatırım ve kâr fazlaları sağlar bu kaynağı. O*nun için*, kredi ya da yardım kampanyasına katılan finansman gruplarının birer küçük şartı olmaktadır. Verilen kredilerle ithal edilecek mallar, o bankaların dayandığı firmaların malları olacaktır.

Sadece bu kadarla da yetinilmez. Prefinansman denilen bir sistem uygulanır. Bu, o ülkeden ihraç edilecek malın bedeline yakın bir miktarının peşin ve döviz olarak yatırılması ve kendilerine mal satan aracı ihracatçılara dağıtılması şeklinde gerçekleşen bir oyundur. İhracatçılar bu paraları kredi biçiminde alarak, daha ekim mevsiminde küçük çiftçiye dağıtmaya başlarlar. Artık küçük çiftçinin ürettiğinin değeri ne olursa olsun, bu tüccarın dilediği fiattan bırakacaktır malını. Çünkü borçludur. Ve çünkü borç bir faiz, bir senet karşılığında değil, bir yardım maskesi altında verilmiştir. Tıpkı, yabancı yardımlarının verildiği ve karşılığının mutlaka alındığı gibi... Türk ekonomisi bu soyguna 1957 yılına kadar dayanmıştır. 1957 yılında alacaklılar, elde ettikleri kârı, sızdırdıkları faizi az görmüş olmalılar ki, baskılar başlamış, yardımların kesilebileceği tehditleri sonunda 4 Ağustos kararlarının alınmasını ve yabancı alacaklarının satınalma

Köylünün binbir emekle meydana g[...] manda ike[...]

gücünün %300 artırılmasını gerektirmiştir. Sonra teşkil edilen Konsorsium Türk ekonomisini yabancıların en uzun zaman sömürebileceği biçimde yatırımlara kredi açmaya, 1967 yılında da yeniden devalüasyon zorlamalarında bu-

ANADOLU KÖYLÜSÜ
(Tefeciye çalışıyor)

...ürüne tefeciler daha tarlada, har-...maktadır.

...nmaya doğru bir gelişim izlemiştir. Bu ...tün Türkiye üzerine çevrilen tefecilik ...labıdır.

Montaj sanayii, prefinansman, banka ...redileri yoluyla ve direkt bir aktarma ...mamakla birlikte dolayısıyle yerli kapitalistlerin tefeciliği ise, daha çok şu dört biçimde gelişmektedir. Mal üzerine tefecilik, toprak üzerine tefecilik, ücret üzerine tefecilik ve taksitçilik...

Mal tefeciliği

Toprak ve ücret üzerine tefecilik daha çok bir yöresellik ve kişisellik niteliği taşıdığı için önce mal ve taksit üzerine tefeciliğin uygulanmasını ele alalım.

1 — Mal üzerine Tefecilik :

Yukarıda da belirttiğim gibi, prefinansman ya da banka kredilerinin ele geçirilmesi sonucu, daha mevsim başında küçük çiftçiye verilen kredilerin karşılığında malını dilediği fiata alabilme ticaretidir. Ve çok acıdır ki, küçük çiftçi bu borca girmek zorundadır. Zorunda bırakılmıştır. 1964 yılında, Ziraat Bankası'nın 1,5 milyon çiftçi ailesine açtığı kredilerin yekûnu 3,2 milyar liradır. Buna çevirme, işletme yâni ilâç, gübre ve tohumluk ve kooperatif kredileri dahildir. Ve bu kredi miktarının, 1,2 milyon orta çiftçi için ortalaması 819, sayıları 412 bine ulaşan küçük çiftçilerin aldığı kredi ortalaması ise 181 liradır. Orta halli bir çiftçi ailesinin ki, genel ortalama olarak toprağı 50 dönüm kadar olanlara denilir, bu para ile ekmesi, biçmesi gereklidir. Bu orta halli çiftçi için böyledir. Ya 181 lira kredi alan için... Ve bir de tamamen Tanrı'ya bırakılmış tarımcılığımızın, bir yıl gerekli ürünü vermediğini düşündüğünüz anda, çiftçinin banka borcunu ödemek için başvuracağı bir tek yer kalmıyor mu? Düzen buna göre kurulmuştur. Böyle işlemektedir. Kuruluş kanununda, bir tarım ülkesi olan yurdumuzun tarımının geliştirilmesi, küçük çiftçinin kredi sorununun halledilmesi ve kalkındırılması amaç olarak gösterilmiş olan Ziraat Bankası, 1,5 milyon çiftçiye 3,2 milyar kredi açarken, 700'e yaklaşan şubelerinin bulunduğu yerlerdeki 6 - 7.000 kişiye, 4,5 milyar lira ticari kredi açmaktadır.

Millî gelirin büyük çoğunluğu tarımdan sağlanırken, kredilerin en büyük kısmının aracılara gitmesi düzenin işleyişi bakımından en büyük belge niteliğindedir. 1965 sonuna göre bu rakamlar şöyledir: Tarım 4,5 milyar (Şekerbank kredileri dahil); Sanayi 6 milyar (Devlet Yatırım Bankası kredileri dahil.) ve Ticaret (İthalât, ihracat ve komisyon işlerine) 12 milyar lira...

Millî geliri sağlayan, sanayi ve tarım sektörünün alabildiği kredi miktarı 10 milyar lira iken, bu iki sektörün malına aracılık etmekten başka üretimi olmayan bir kapkaç kliğine verilen kredinin miktarı, üretim sektöründen tam 2 milyar lira fazladır. İşte küçük çiftçiyi de, sanayiciyi de tefecilerin eline düşüren bu düzendir. Sanayicileri de, çünkü, banka kredilerini elde eden klik, kurduğu dağıtım organizasyonu ve peşin alabilme imkânıyla, fabrikadan malı ucuza almakta, tüketiciye pahalı satmaktadır. Üreticiler, kredi için kıvranırken, aracıya verilen paralar, asalak zümreyi ülke ekonomisinin kaymağını sömüren bir tulumbanın başına oturtmaktadır.

Hem üretimi, hem tüketimi bakımından bağlanmış olan çiftçinin, ürünü bol, sanayicinin üretimi zamanında ve rantabl olursa bir sorun yoktur. Ama, bunun tersi bir yıl ya da bir sezon oldu mu ikisi için de iflâs başlar.

Taksitçilik oyunu

2 — Taksitçilik oyunu :

Bu da dar gelirlilerin temel ihtiyaçlarını ya da çeşitli tahriklerle lüks iştiyaklarını sömürmektir. Daha çok yabancı finans kapitalle ilişkisi vardır ve mal karşılığı tefecilik ana dalına girer. Yalnız bunda malı satınalmak değil, satmak vardır. Ve satış fiatlarının içinde, maliyete etkide bulunan bütün giderler, bu arada kredi faizleri de dahil edildiği halde, yeni bir faiz sistemi uygulanmaktadır taksitle satışlarda. Örneğin bir yabancı marka buzdolabının peşin satışı 3.200 lira iken, taksitle satışı 3.800 liradır. Bu %20 faiz eder. Eğer taksitçilik olmasa bir lüks olan buzdolabının hemen satılmasının söz konusu olmayacağı açıktır. Bir dikiş makinasının peşin fiatı 1.100 lira iken, taksitle 1.600 liraya kadar satılabilmektedir. Burada da görünen faiz %50 ye yakındır. Bir de imalât kârı olarak konulan faizi hesaplayınca, tefeciliğin bir başka biçimi kendini gösterir. Buna benzer, fakat resmî fiyatları bilinmeyen daha nice eşyayı düşünecek olursak, gırtlağımıza kadar tefeciliğe gömüldüğümüz ortaya çıkacaktır. Nitekim bu yol öylesine verimlidir ki, artık sürüm bakımından bir takım engellerle karşılaşan firmalar, boy boy reklâmlarla ikramiye yarışına çıkmışlardır.

Taksitçilerin, yeni müşteriler için sarfedilen reklâm, ilân gibi, paraları da ödemek talihsizliğine uğrayacakları ve fiatlar düşse bile, faizlerin giderek artacağı ortadadır. Çünkü, sürümün artması ile kârın çoğalacağı bir gerçektir.

3 — Toprak Karşılığı Tefecilik :

Tefeciliğin en korkunç, en amansız biçimlerinden biridir. Anadolu'da bir söz vardır: **"Çiftçinin karnını yarmışlar, ertesi yıl çıkmış..."** Derler... Toprak karşılığı tefecilik bu umudu yitirmektedir işte.

Mal karşılığı tefecilikte değindiğimiz iflâs yolunun başlangıcıdır ilk müracaat. Bir yıl ürün beklenilen gibi olmamıştır. Tüccar malı dilediği fiatttan aldığı için, kendi alacağını temizlemiştir. Çiftçi yemek, giyinmek zorundadır. Ya da ürün iyi olsa bile, oğul evermiş, kız gelin etmiştir. Böylelikle, bankanın borcu kalmıştır. Tarla satılacak, büsbütün açıkta kalacaktır. Zaman zaman krediler ertelenir. Ama, seçimlerin uzakta olduğu yıllar ve mevsimlerde bu umut da boşunadır. Tefeciye gidilir. Banka borcu kadar para istenir. Karşılığında iki misli borçlanılıp, dört misli üzerinden ipotek kaydı yapılır. Bilinmektedir borcun ödenmeyeceği. Tefeci birinci derece, birinci sıraya geçince, bankadan kredi alma imkânı ortadan kalkar. Artık büsbütün tefecinin eline kalmıştır. Borç ertesi yıl iki misli olduğu için, ürünün en azından iki misli olması gerekir. Olmazsa, borç yükselir. Bir yıl sonra, miktar dört misline çıkmıştır. Ve artık ödenmesi imkânsızdır. Kaldı ki, tüccar da kışın verdiği yardım adlı krediyi keser. Banka kredisine karşılık 300 lira alan bir çiftçinin borcu, iki yıl sonra 1200, üçüncü yıl sonunda ise 2.400 lira olmuştur. Artık, tarlayı tefeciye terketmekten başka çıkar yol yoktur. Yapılan iradî bir akittir. Ve aksini isbatlamanın imkânı yoktur. Çiftçi tarlasını 2.400 liraya satmıştır. Tefeci üstelik bir iyilikte bulunarak, tapu masraflarını da üzerine almıştır.

Aynı yörede iş gören tefeciler, yöreyi kendi aralarında bölgelere ayırırlar. Ve birbirinin sınırına hiç tecavüz etmezler.

Ücret tefeciliği

4 — Ücret Karşılığı Tefecilik :

Bu tarz tefecilik daha çok şehirlerin dar gelirlilerine uygulanır. Murabaha nizamnamesi gereğince, ve Ödünç Para Verme İşleri Kanunu'na tâbi olarak çalışan bankerler, yüzde 100'den daha büyük faizlerle, küçük krediler verirler. Dargelirliler, birbirlerine kefil olarak alırlar bu krediyi. 300 lira gereklidir dargelirliye. İki arkadaşını da kefil olarak yanına alır. Hemen verir parayı tefeci. Yalnız iki küçük şartı vardır. 1880'lerde çıkarılmış olan ve halen yürürlükte bulunan murabaha nizamnamesine göre iş yapacaklarından, 300 Lira'ya karşılık 600 Lira'lık senet verecektir, bir... Bu senetleri icra masraflarıyla birlikte her ay elli kusur lira olarak ödeyecektir iki...

Dargelirli çaresizdir. Kabul eder. Tefeci, senetleri derhal İcraya verip, her ay daha kendisine ödenmeden, bordrodan kestirir alacağını. Yüzde 100 ve nizamname gereğince yüzde 5 faiz bir yıl üzerinden hesaplanmıştır. Ancak, her ay tahsil edilen 50 küsur liraları hesaba vurursanız, faizin oranı %200'ü aşar. Bu tefecilerin, özel icra memurları, kasaları, büroları vardır. Ve her şey öylesine organizedir ki, bir tek uygunsuz işleme rastlanılmaz. Bu işe 100 bin lira yatıranların, iki yıl geçmeden milyonerliği aşmış olmasına şaşmamak gerekir.

Bunun yanında, tasarruf bonosu soygunu, biraz daha insaflı kalır. Hele film santçılarının şikâyetçi oldukları bono kırdırması, çok daha az kâr getiren işlerdendir.

Bütün bu işlemleri yapanların çoğunluğu da, bulundukları şehir ve kasabalarda, çok dindar geçinen, cami yaptırma derneklerinde, hac kervanlarında eli olan kişilerdir. Oysa İslâmiyet daha 1400 yıl önce, değil tefeciliği, bizatihi faizi, hem de bütün yolları kapayacak biçimde yasaklamıştır.

Bir yandan dindar görünüp, bir yandan Tanrı'nın haram kıldığı tefeciliğin danişkasını yapanlara bundan daha kesin bir hitap tarzı olmazdı sanırım. Ve Tanrı'yı bile aldattıklarını sanacak kadar organize ve dış ülkelerdeki kapitalistlerle işbirliği çerçevesinde bilinçli bir biçimde yürütülen tefeciliğe bilimsel bir ad bulunarak, ondan yarar uman bir plânın olumluluğu ise düşünmeğe değer bir sorundur.

Emperyalist baskılar bertaraf edilmeden ilköğretim sorunu çözümlenemez

İLKÖĞRETİM konusunda ana sorun çok kimselere göre, vatandaşların, köyde kentte çoğunluğunun ya da hepsinin okur-yazar olması, bir ilkokulu bitirmiş bulunmasıdır. Bunlar ilköğretimi bir okur yazarlık sorunu olarak ele almaktadırlar.

Okur-yazarlık sorunu olarak düşünenlerin bir kısmı, bu okur-yazarlığın yanına temel vatandaşlık bilgileri, biraz ulusal tarih, biraz memleket coğrafyası ve biraz da matematik bilgiler katılmasını ilköğretim amacı olarak savunuyorlar

Üçüncü görüşü düşünürler, ilköğretimin amaçları arasına bazı temel bilgileri katmakla beraber, öğretim metodlarında bir değişme yaparak, vatandaşların eli ile kafalarını birleştirme olanağının kazanılması yolunda bir çabayı amaç olarak görmektedirler.

Yukarıdaki üç görüşün de ortak oldukları yanlar, ilköğretimi öteki öğretim kademelerinden ayrı olarak düşünmeleridir.

Eğitim ile toplumsal yapının, ekonomik yapının, tarihi gelişimimizin, ulusal eğitim ile uluslararası eğitimin, teknik gelişmelerin, politik iktidarların ilişkileri bir bütünlük içinde hiç bir zaman ele alınmamıştır.

Bunlar ilköğretim sorununa ve onun amaçlarına, çelişmeler içinde gelişen hareket ve değişme yöntemi ile bakmadıkları için her zaman yanılmaya düşmekten kendilerini koruyamamaktadırlar.

Tarihi gelişim

Yurdumuzda ilköğretimin amacı her zaman aynı olmamıştır. 1900'lerde faaliyette bulunan köy ve kent ilkokullarında okutulan haftalık ders dağıtımı: Elifba 12, Kur'an 12, 6, 5, tecvit 2, 2, İlmihal 2, 3, 3, Ahlâk 2, 2, Sarfi Osmani 2, İmlâ 3, 3, 2, Kıraat 3, 2, 1, *Osmanlı Tarih ve Coğrafyası 2'şer,* hesap da 1, 2, 2, saattir. Üç yıllık olan ilkokullardaki derslerle hangisinin ağır bastığını bu program gösteriyor.

25/11/1922'de Maarif Vekilliği'nce öğretmenlere yolanan bir genelgede: **"Halkımızın hubbi dinisinin ne yüksek bir derecede olduğunu hareketi hazıra cihana göstermiştir. Muallimlerimizin bundan tegalüfü varidi hatır bile olmamalıdır."**

"Mekteplerde ameli bir surette dinini öğrenecek etfalı vatana namaz vakitlerinde... cemaatla namaz kıldıracak... Bazı muallimlerimizin bulundukları köylerde imamet vazifesini de ifa ettikleri anlaşılmaktadır. Bu şayanı arzudur."

15/7/1923'te toplanan bilimsel bir heyetin gündeminde Bakanlıkça hazırlanmış konular arasında okullarda ulusal kültürün eğitim yoluyla verilmesi de vardı. Artık ilköğretimin amacında bir değişme görülüyordu. Bu değişmenin temeli ulusaldı. 1937 yılına kadar ilkokullarımız laik eğitim ve öğretim programı uygulayamadılar. Anayasaya bu yıldan sonra giren laiklik ilkesi ilkokulun programlarında ağırlığını duyurmaya başladı.

1940 Köy Enstitülerinin açılışına kadar ilkokullar okuma-yazma, biraz bilgi vatandaşlık öğreten ulusal kültür vermeye çalışan kurumlar halinde çalıştılar.

Köy Enstitüleri hareketi çağdaş devlet ile ilköğretimin ilişkilerini kuruyor, büyük Türk eğitimcisi İ. H. TONGUÇ: **"Modern mânalı ilköğretim meselesi her şeyden önce modern manalı devletin vatandaş yetiştirme cihazı telâkki edilmediği takdirde topluma kök sal.maz"** diyordu. Bundan böyle ilkokullar devletin politik yapısı ile de ilişkili olacaktı.

Bu yıllara kadar belli bir azınlığın çocuklarını yetiştiren ve onlara bir eğitim kazandıran eğitim kurumları demokratlaşıyor, **"İlköğretim meselesinde sıra yoksul ve toplumun en ağır yükünü taşıyan halkın çocuklarını okula kavuşturmaya gelmiştir"** deniyordu. Bundan böyle ilköğretim kurtuluşun bir aracıdır. Gücü yettiği oranda köylünün elindeki üretim araçlarını değiştirecek, üretim yöntemleri değişecek, ulusal üretim artırılacak, ekonomik ve toplumsal yapı tamamiyle değiştirilerek devletimiz ve halkımız çağdaş uygarlık düzeyine yükseltilecektir.

Köy Enstitülerinin ikinci mezunlarını vermeye başladıkları 1944-1945 yıllarında 189.000 köylü kızı ilkokula yazılmıştır. Artık eğitim halkın yararına işlemektedir.

1945'de eylemde, 1954'de de hukukça Köy Enstitüleri hareketi bastırıldıktan sonra ilköğretimin amaçlarında tekrar bir kısırlaşma ve yabancılaşma başlar.

Plan dönemi

İlk plan döneminde eğitime dinamik bir unsur kazandırılmıştır. Buna göre; eğitim ulusal kalkınmamızın en etkili araçlarından birisidir. Toplumun kalkınmasına engel olacak güçleri değer ve davranışları değiştirmek eğitimin görevidir. Eğitim kalkınmanın gerektireceği elemanları yetiştirme amacını da güdecektir. Kişilerin üzerindeki

İlk okullara gidemeyen çocuklara kur'an kursları sahip çıkmaktadır...

TÖS VE TEMEL GÖRÜŞ SORUNU

Fakir BAYKURT

TOS 'ün olağanüstü kurultayından sonra yazılan *ve söylenenler arasında gerçeğe aykırılık ve* ve çelişkiler gördüğüm için, kurultayda anlattığım görüşleri, bir de yazıya dökmek istiyorum. Uçup giden sözün arkasından eleştirme yapmak zor oluyor. İlgilenecek arkadaşlar bu yazımı ele alırlarsa eleştirmeleri daha faydalı olur sanıyorum.

TÖS, Öğretmenlerimizin günlük yaşama ve mesleki çalışmalarında karşılaştığı sorun ve zorluklarla uğraşmayı yakın amaç kabül eder. Sendikanın bir "mesleki birlik" olması bunu gerektirir. TÖS tüzüğünde de belirtildiği gibi, eğitim hizmeti görenleri ilgilendiren meslek sorunlarının çözümlenmesi, mesleki gelişmenin sağlanması, üyelere yeni haklar elde edilmesi, adli ve idari işlemler yüzünden dara düşenlere yardımda bulunulması, üyeler adına toplu sigorta sözleşmeleri yapılması, sağlık ve ihtiyarlık yurtları yönetilmesi ve ölüm, kaza ve hastalık hallerinde üyelere yardımcı olunması gibi konulara gereğinden daha az önem vermek, "ayakları havada bir anlayış" sayılmasa bile, bilimsel sendikacılığı eksik değerlendirmek olur.

Bu sorunların çözümünü mevcut düzen içinde, "bahşedilen lütuflar"ın değil, meslek grupları içinde sendikaya güven yaratan, onları birleştiren; yurt ve dünya sorunları için onların demokratik desteğini kazanan davranışların sağlayacağı, yaygın bir sosyal bilim gerçeğidir. İnsanlar, ancak kendi günlük sorunlarıyla yurt ve dünya sorunları arasında bir bağ kurabilirlerse, daha büyük sorunları kavrayabilirler. Türkiye'nin Hintleşmekten yada Vietnamlaşmaktan korunması gerektiğini anlatabilmek için, günlük sorunlarla da uğraşılması gerekmektedir. TÖS'ün bir sendika olarak ilk kademe niteliği budur. TÖS bir siyasi parti değildir.

Hemen belirteyim ki, bu, TÖS'ün yurt ve dünya *sorunlarıyla ilgilenmediği ve bu sorunları arka plana* attığı anlamına gelmez. Hazırlanmakta olan programında TÖS'ün bu konulara ne ölçüde yer vereceği, yapacağı eğitici çalışmaları arasında yurt ve dünya sorunlarıyla ilgili neleri alacağı yakında görülecektir. Aslında TÖS'ün bu iki yönlü çabası arasında karşılıklı ve çok sıkı bağlar vardır. Öğretmenlerin bu sorunlarda etkin olabilmeleri, önce "örgütlü bir güç" haline gelmeleri ile mümkündür. Kişileri bir örgütte toplamanın ve tutmanın ilk şartı, onların günlük yaşamaları ve sorunlarıyla yakından ilgilenmektir. Bu noktayı iyi anlamanın çok önemli olduğu kanısını hâlâ muhafaza ediyorum. Ancak bu yakınlığı gösterdikten ve günlük sorunlarda öğretmenin yanıbaşında yer aldıktan sonradır ki, bu sorunlarla yurt ve dünya sorunları arasındaki bağıntı üzerinde durulabilir ve bunlar anlatılabilir.

Aslında, kişilerin günlük yaşamada karşılaştığı zorluklar, kişisel ve rastlantısal değildir. Bunlar, toplum düzeninden doğan sonuçlardır. Toplumlar dünyada tecrit edilmiş olarak mı yer alıyorlar? Toplumlar, öteki toplumlarla karşılıklı ilişki ve tepkiler sistemi içinde bulunurlar. TÖS, kişilerin günlük yaşamalarındaki şart ve sorunlarla, yurt ve dünya sorunları ilişkisinin bilincinde olduğu içindir ki, çalışmalarını böyle iki yönde yürütmek zorundadır.

Sanıldığı ve yayılmaya çalışıldığı gibi TÖS için, önce öğretmen, sonra eğitim, sonra yurt; ve en sonra dünya sorunlarına eğilmek gibi bir sıralama yoktur; olamaz. Büyük sorunlara eğilirken, öğretmenin ufak görülen ve küçümsenen sorunlarını çözümlemek boşa gitmeyecek bir emektir. Vietnam sorununu TÖS Sekre-

Yazan : İbrahim TÜRK

Bugün Türkiye'de 2.513.511 çocuk ilkokula gidememektedir. 1980'de yoksul halk çocuklarının tamamı ilkokulu okuyamamış hale gelecektir.

ekonomik ve toplumsal baskılar kaldırılarak onların kişiliklerinin gelişmesine ve serpilmesine eğitim araç olacaktır. Vatandaşlara sosyal yönden bir fırsat eşitliği sağlanacaktır. Türk toplumunun gerçek ihtiyaçları eğitime gidilecek yolu gösterecektir. Kısaca eğitime kişisel, toplumsal ve ekonomik bir amaç çizilmişti.

İkinci Beş Yıllık Planda bu amaçların yerlerini daha cılız ve gerçeklerden uzak ilkelerin aldığını görüyoruz. Burada eğitimin amacı, vatandaşlara bilinçli davranmak, toplum yapısı değişmelerine uyabilmek imkânını sağlamak olmaktadır. İlköğretim için **"ilköğretimin niceliği ve niteliği daha yüksek öğretim kademelerine devam yönünden şehir ve köy farklarını azaltıcı ve öğrenime devam etmeyenler bakımından belirli davranışları ve kabiliyetleri geliştirici yönde düzenlenecektir"** deniyor.

1923-1924 yılından 1965-1966 yılına kadar eğitim kurumlarımızın sayısal gelişmelerini bir inceleyelim; başlangıçta yurdumuzda 4.894 ilkokul varken bu sayı altı kat artarak 29.830'a ulaşmıştır. Ana ihtiyacı karşılamaktan uzaktır.

1960-1961 öğretim yılında okul ve öğrenci sayılarının birden çoğaldığı görülüyorsa da, bu çoğalma, yedeksubay öğretmen hareketinin ürünüdür. Türkiye'de bir yıl 1000-1200 arasında okul, 120.000 - 130.000 arasında da öğrenci artışı vardır. Oysaki her yıl 1.500.000 çocuk ilk okul çağına gelmektedir. Buna göre, okuma çağına gelen köylü, işçi ve yoksul kimselerin çocuklarından her yıl bir milyona yakını ilkokul bulamamaktadır. Okuma çağındaki çocuklar 222 sayılı yasaya göre 7 - 14 yaşındaki çocuklardır. 6.437.877 çocuktan 1965 - 66 öğretim yılında ilkokullara devam edenler 3.924.326 dır. Aradaki okula gidemeyen çocukların sayısının 2.513.511 olduğu dikkati çekmelidir. Bu siyasi iktidar felsefesi ile 1980'de yoksul halk kitlelerinin tamamı ilkokul bile okuyamamış hale gelecektir.

Göz boyama

İki yıldan beri bu çıplak gerçeğin üzerini kaptabilmek için ilkokullarda sınıf esası yerine bir seviye esası konmuş, birinci sınıftan üçüncü sınıfa kadar çocukların sınavsız olarak sınıf geçmeleri sağlanmıştır. Çocuklar bu sisteme göre bir de dördüncü sınıfta sınav geçirmektedirler. Aslında bu eylemli olarak gene sınıf sistemidir. Öğretmen önünde üç yıllık ve farklı seviyede üç küme öğrenci ile karşı karşıyadır.

Henüz üçüncü yılını doldurmayan bu sistemden veliler hoşnut, öğrenciler hoşnut görünmektedir. Gelecek yıl bu sistemin zararları kamuoyu önüne çıkacaktır. Bu sistem öğrencilerdeki çalışma çabalarını velilerin çocuklarına olan ilgilerini azaltmaktadır.

Öte yandan, ilköğretim, geçerli düzeni koruyacak ve sürdürecek, bu düzenin istediği kişileri yetiştirmek amacı gütmektedir. İş ilkesine dayalı ve devrimci bir eğitim uygulaması söz konusu değildir. Okunan ders kitaplarında büyük halk yığınlarının sorunlarına ilişkin konular yoktur. Memleket yeni yetişenlere bir hayaller ülkesi olarak gösterilmekte ve öğretilmektedir. Çocuklar karşılaştıkları kendi sorunlarını çözecek güce ulaşmamaktadırlar. Öğretilen bilgilerin ayrıca kalıcı bir değeri de yoktur. Öğrencileri iten etken, hayat için güçlenme değil, not alma ve sınıf geçmedir. Öğrenme ve okuma alışkanlığı yerine okumadan yılmış kuşaklar yetişmektedir. Üretim, yapma, araştırma alışkanlıkları yoktur.

Uygulanan eğitim düzeni devletin temel ilkesi olan Sosyal devlet ile de çelişme halindedir. Sosyal devlet ilkin işleri bakımından başkalarına bağlı olan işçileri, ücretlileri, dar gelirlileri, yoksul köylüleri düşünen ve bunların önüne çıkan ekonomik ve toplumsal engeli kaldırarak insan onuruna yaraşır bir hayat yaşatmayı gerçekleştiren devlettir.

Ve bir proje

Geçen yıl İstanbul'da çeşitli ülkelerden bilim ve eğitim uzmanları toplanarak bir seminer yaptılar. Bu seminerde ele alınan konular gereği gibi değerlendirilemedi. Bu seminerin amacı Türk Eğitim sorununu çözmekten öte, Amerika tarafından ortaya atılmış olan Akdeniz Projesi'ni gerçekleştirmede bir adım atmaktı... Eğitim, toplum ve gelişim konusunda bir konuşma yapan uzman Alexander King'in tebliği incelendiği zaman, Akdeniz Projesi'nin altı ülkede iktisadi hedefleri gerçekleştirmek amacıyla insan gücüne gerekli yatırımı yapmayı gaye edindiği görülür. Bu altı memleket: Yunanistan, Türkiye, İtalya, Portekiz, Yugoslavya, O.E.C.D. -Amerika- 'dır.

Akdeniz Projesi ile özel sektöre yararlı işgücü hazırlanacaktı. 1975 yılına kadar pilot bölge olarak seçilmiş bulunan bu memleketlerde, **"Ford kuruluşunun dünyanın başka bölgelerinde de uygulanıp uygulanamayacağının tayin edilmesi için O.E.C.D., pilot tecrübelerini desteklemeyi teşvik etmiştir"** deniyordu.

Akdeniz Projesi'nin emperyalist bir proje olduğunda hiç kuşku yoktur. Bundan önce de Amerikalılar **deneme okulları** adı altında ilkokullarımıza sızmışlardır. Bakanlığa yerleştirilen uzmanların ve dolarcı eğitimcilerimizin de desteği ile ilkokul düzenimizi kendi çıkarlarına yarayacak kişiler yetiştirecek kurumlar haline getirme savaşındadırlar. Akdeniz Projesi eğitim yoluyla emperyalizmin ikinci basamağıdır.

Türkiye'nin üzerinde kara bir bulut gibi dolaşan emperyalizmin baskılarını bertaraf etmeden, bakanlıklardaki uzman adı altındaki casusları kovmadan, Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal yapısında köklü Anayasal devrimleri yapmadan, ilköğretim sorunumuza bir çözüm bulunamaz.

...leri elbet çözemez. Kim çözer? Vietnam halkı başta olmak üzere, emperyalizme cephe almış olan siyasi partilerin yaratacağı "Kamuoyu" ve onun yapacağı "mücadele" çözer. Elbet, TÖS de bu mücadeleye omuz verecek ve bütün demokratik yollardan yararlanacaktır. Hem olağanüstü kurultayda, hem 5 Eylüldeki basın toplantımızda, başka yorumlara yer vermiyecek bir açıklıkla bu görüşümüzü söyledik; TÖS içinde, "Vietnamdan bize ne?" diyen tek kişi yoktur.

Sendikanın yasama ve yürütme organı olmadığını söylemek, öğretmenin eğitim sorunları dışındaki sorunlara kayıtsız kalması anlamına gelmez. Yurt sorunları bir bütün halinde kökten çözümlenmedikçe, eğitim ve öğretmen sorunu da çözümlenemez. Türkiyede, yurt sorunlarında birleşmemiş, birbirinden kopup aydınlar gibi, mesleki sorunlarla yurt sorunları arasındaki bağıntıyı aydınlığa çıkaramamış sendikaların etkinliği de söz konusu olamaz. Temel sorun, tabii, Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal yapısından gelmektedir. Çoğunluğun yaşadığı hayatla 1961 Anayasası arasındaki uçurumu kimse görmezlikten gelemez. Bunun öncülüğünü, ister öğretmenlerinki, ister işçilerinki olsun, sendikalar mı yapacaktır? Duralım biraz burada.

"Öncü"lüğü bir edebi deyim olarak değil de, teknik deyim olarak alacaksak, bunu bir siyasi parti yapacaktır. Bilimsel ve sosyolojik gerçek budur. Sendikaların iktidara geldiğini, reformlar yaptığını bilmiyorum. Ayrıca öncülüğü bir siyasi parti yapacaktır derken, bilime ve öncülük yapacak siyasi partiye duyulması gereken saygıyı da belirtmiş oluyorum. TÖS, bu sosyolojik gerçeği paravana yapıp yurt sorunlarına omuz vermekten geri kalmamıştır; kalmayacaktır. Devrimci ve gerçekçi üyeleriyle TÖS, öğrencileri ve halkı, okulda, toplantı yerlerinde, yolda ve tarlada uyarma ve aydınlatma görevini eksiksiz yapacaktır. Ama neyi, nerede nasıl, ne zaman ve hangi pedagojik ve psikolojik ölçü ve yoğunlukta yapacağını da dikkatle düşünecek, bulacak ve uygulayacaktır.

TÖS yöneticileri, baştan beri özetlediğim bu görüşleri uygulamaktadırlar.

Olağanüstü kurultayda, 30 Ağustos bildirisinde ve 5 Eylüldeki basın toplantımızda eğitim, yurt ve dünya sorunlarını nasıl gördüğümüzü ayrıntılarıyla açıkladım.

Yurdumuzu sadece düşman istilâsından kurtarmak amacını gütmekle kalmayıp, dış ve iç sömürücülerin ortak boyunduruğunu parçalamak esasını da kapsayan 30 Ağustos Zaferi dolayısıyla yayınladığımız bildiride, Atatürk'ün 1924'de söylediği:

> «Milli tarihimiz çok büyük ve çok parlak zaferlerle doludur. Fakat Türk milletinin burada kazandığı zafer kadar netice-i kat'iyeli ve bütün tarihe, yalnız bizim tarihimize değil, cihan tarihine yeni cereyan vermekte kat'i tesirli bir meydan muharebesi hatırlamıyorum.»

şeklindeki sözlerini anarak, "Bu cereyanın bugün de öteki az gelişmiş ülkelerle birlikte içinde olduğumuz ve hâlâ devam etmekte olan endüstrileşmiş ülkelere karşı tam bağımsızlık cereyanı" **olduğunu; kurtuluş savaşımızın** "daha önce verdiğimiz savaşların hepsinden daha üstün nitelikte ve her zaman için üstün anlamda olduğuna yürekten inandığımıza" **belirttim.**

Aynı bildiride, Atatürk'ün 1 Aralık 1921'deki sözleriyle, bizi mahvetmek ve yutmak isteyen emperyalizme ve kapitalizme karşı yürütülen mücadeleyi başarıya ulaştırmış Türk ulusunun öğretmenleri olmanın şerefini ve sorumluluğunu bugün daha içten duyup anladığımızı tekrarladım. TÖS olarak, "bağımsızlığımızın titiz öğreticisi ve koruyucusu" **olduğumuzu belirttim.** "Dışarda ve içerde cereyan etmekte olan kurtuluş savaşlarını destekleyen bir tutumun 30 Ağustos felsefesinin en doğal devamı olduğu temel görüşünü içtenlikte paylaştığımızı" **apaçık söyledim.**

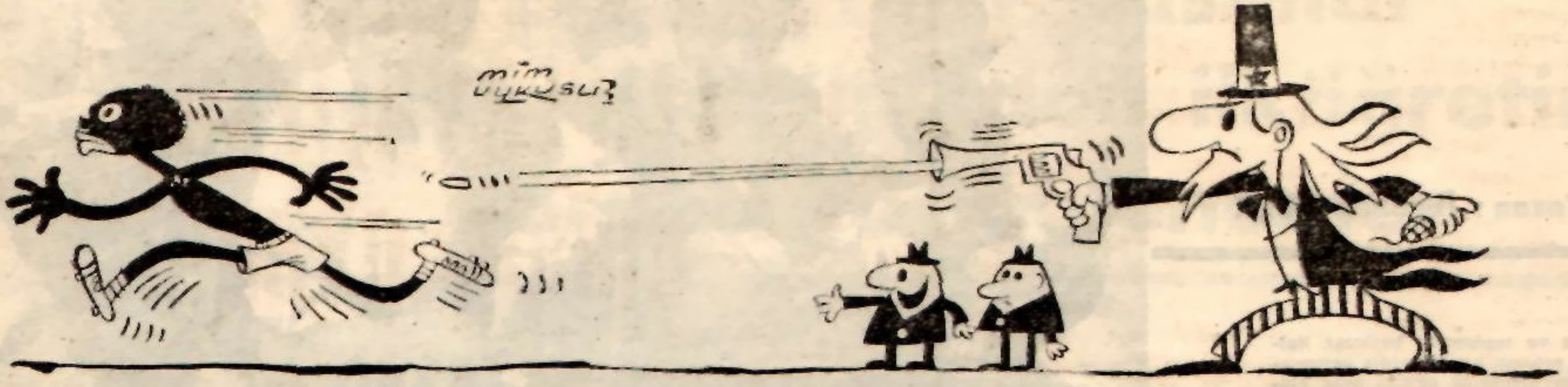
Tekrarlamanın gereği yok ama, basın toplantımızda da, öğretmenin meslek sorunlarını saydıktan başka; Devletin, iç ve dış sömürüye karşı çıkan öğretmenleriyle öğünmesi; kültür emperyalizmi, şartlı dış yardım, yabancı uzman ve barış gönüllüsü istemeyen öğretmenlerini kutlaması gerektiğini ortaya koydum. Denizli olayına değinerek, emperyalizm ve kapitalizm hakkındaki sözleri Atatürk değil de öğretmenler söylemiş olsaydı, bu ifadenin Anayasanın hiçbir satırına aykırı olmadığını anlattım.

Öyleyse hangi görüş ayrılığıdır ortada varlığı iddia edilen? Bence halen bir tutum ayrılığından, disiplinsizlikten söz etmek mümkündür. TÖS içinde ilericiler, ılımlılar gibi ayrılıklar vardır gibi bir hava yaratmanın TÖS'e bir yarar getireceğini sanmıyorum.

Olağanüstü kurultayda ilgili ayrıntıları esastan saymadığım için üzerinde durmadım. Seçimlerde iki liste kullanıldı. İçinde benim bulunduğum listeden bir kişi, öteki listeden iki kişi konuştu. Sonucun benim bulunduğum liste lehine olması, TÖS içinde beraberce meslek ve yurt hizmeti görmemize engel değildir. Şahsen bu işlerle iki yıldır ilgilenmekteyim. Uzun dernekçilik tecrübelerim de yoktur. Kurultay kulislerini gereği kadar bile bilemem. Kurultayda iki saatten fazla konuşmamın nedeni, sorunları kulisten kürsüye çekmek içindi.

Bu yazıyı yazmamın nedeni de aynıdır.

Amerika'da zencilere karşı terör hareketleri artırılıyor (Gazeteler)

— *Şimdi anlaşılıyor zencilerin neden hızlı koştukları!*

"Silahlarınızı Geriye Çeviriniz!"

● Zenci hareketinin genç lideri Carmichael, Vietnam'da zenci Amerikan askerlerini bu sloganla emperyalist savaşa karşı durmağa çağırıyor...

MEKİN GÖNENÇ
(New York'tan bildiriyor)

CARMICHAEL
Zenciler için Siyah İktidar!

AMERİKALI zenci için yepyeni bir eylem başlıyor. Bugünedek hiçbir liderin zenci dâvasında uygulayamadığı değişik bir eylem bu. Amerika Amerika olalı, siyah adamın beyaz patronuna karşı koyup başkaldırdığı ilk günden bu yana, hiçbir kimse zenci Amerika'lıdan böyle bir şey istemedi.

F.B.I. görevlileri günlerden beri Miami Alanı'nda Havana'dan gelen bütün uçakları gözleyip *"Black Power - Siyah iktidar"* ayleminin dinamik lideri Stokeley Carmichael'i tutuklayabilmek için bekleye dursunlar, şu sıralarda genç zenci lideri binlerce kilometre ötede yepyeni bir eylemin planlarını hazırlamaktadır.

Carmichael, Havana'daki Konferansı'ndan sonra Hanoi'ye giderek Aybar başkanlığında Russell Mahkemesi'nin soruşturma çalışmalarına katılmış, daha sonra orada kalarak Vietnam'da savaşan zenci Amerikalıları beyazlara karşı mücadeleye sokmak üzere teşebbüse geçmiştir.

Vietnam'da Amerikalıların sürdürdüğü insanlık dışı savaşın en ön cephesinde çarpışmaya zorlanan zenci Amerikalılar için Carmichael şu sloganı ortaya atmıştır:

"Siyah Adam... Amerika toprakları üzerinde yaşamak zorunda kaldığın utanç verici koşullardan kurtulup insan haysiyetine yakışır bir şekilde yaşamak mı istiyorsun? Öyleyse elindeki silâhı geriye, kendi saflarına çevir!"

Taraflı tarafsız bir çok çevreler Carmichael'in bu tutumunu, biraz aşırı ve belki de uygulanması güç bir çağrı olarak görebilirler. Şurası unutulmamalıdır ki, Carmichael, dinamik ve son derece bilinçli bir Marksist olup yüksek bir örgütleme gücüne sahiptir. Bir liderde aranılan bütün nitelikleri kendisinde toplamıştır.

Carmichael'in özellikle son üç yıl içerisinde zencilerin eylemine olan katkısı, düşünülenlerin çok ilerisindedir. Eyleme hız ve ruh kazandırmıştır. Özellikle son zenci ayaklanmalarından sonra tutucu, statükocu ve fanatik diğer zenci liderlerinin karşısında tek lider olarak genç Carmichael kalmıştır. Zencilerin dâvasının temelinde aslında bir sınıf kavgasının yer aldığı görüşünü Carmichael geniş bir zenci çevresine kabul ettirerek ağırlığını koymuştur. İşte bu yüzden son gelişmeleri ve bu gelişmeler içinde Carmichael'in rolünü izleyenler için oldukça kısa bir zaman içerisinde Vietnam cephesinde savaşan Amerikalıların en azından kendi yöneticilerine karşı bir pasif direnmede bulunmaları bir sürpriz sayılmayacaktır.

Genç Carmichael, aylarca önce *"siyah iktidar"*ı kendisine bir varış noktası olarak almıştı ve Kanada televizyonunda yaptığı konuşmada özetle şunları söylüyordu:

"Amerikan zencisinin dâvasını yalnızca derilerin renk farkından ileri gelen ilkel bir ırk çatışması şeklinde değerlendirmek yanlıştır. Amerika'nın bir çok bölgelerinde hâlâ tutsaklık günlerinden kalma koşullarla yönetilen zenciler, egemen sınıfların ekonomik baskısı altında ezilen üretici ve emekçi sınıfın bir parçasıdır. Güneyde makineleşen tarım ve kuzeyde otomasyona giden Amerikan sanayii en büyük yıkıcı etkisini siyah adam üzerinde göstermektedir. Çünkü, bugünkü şartlar altında siyah adam Amerikan kapitalistinin elinde ucuz bir işçi yığınından başka bir şey değildir.

... Bence zencilerin ilk yapacağı şey, içinde bulundukları "aşağılık duygusu"*ndan sıyrılmalarıdır. Siyah adamın beyaz adamdan eksikliği değil, üstünlüğü bile vardır. Üstelik bugünkü mücadele şekli yanlıştır. Olayın üstümüze gelmesini beklememeliyiz. Bizlerin olayların üstüne üstüne gitmemiz gerekiyor. Çünkü mevcut düzenin bozulmasını istemeyen tutucu egemen sınıflar, derin çizgiler halinde belirecek çatışmaların çıkmasını istemeyeceklerdir. Şurasını özellikle belirtmek isterim ki, Amerikalı beyaz adamı yola getirecek tek şey kuvvettir. Hattâ gereğinde silâh bile kullanılmalıdır."*

Bizce Carmichael'in karşısındaki en çetin problemlerden birisi de, liderliğini yaptığı Amerikan zencisinin bizzat kendisidir. Amerikalı siyah adam, uzun yıllardan beri bu ülkenin egemen sınıfları tarafından kasıtlı bir şekilde bölünmüş, çeşitli akımlar yaratılarak zenciler arasında tam bir kaynaşma sağlanamamıştır Ne var ki, Amerikan zencisinin ortak niteliklerinden birisi de, kavgacı bir ruha sahip olmasıdır. İşte bu kavgacı ruhu bilinçlendirebilen bir Carmichael, Amerika'daki egemen sınıfların hizaya getirilmesinde en etkili liderlerden biri olacaktır.

AMERİKA —

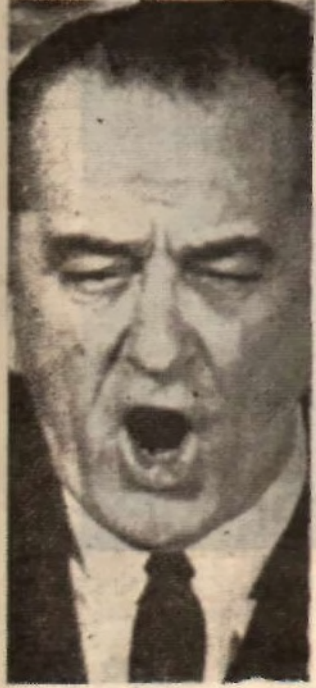
Dış yardım neden kısılıyor?

MİLLETLERARASI münasebetler alanında *"Amerikan dış yardımı"* diye isimlendirilmiş bir unsur vardır.

Her yıl, bu aylar, Birleşik A-

merika Kongresi (Senatosu ve Temsilciler Meclisi) *"dış yardım"* kredilerini münakaşaya başlar. Amerikan senatörleri ve temsilcileri (kapitalist bağlantılarına rağmen), *"dış yardım"*da kısıntılar isteme zoru duyarlar. Böylece, vergi mükellefi halk kütlelerine, şirin görünmeye çalışırlar.

Senatör ve temsilcilerin oy kazanma uğruna (istemeye istemeye) giriştikleri bu kampanyaya, cumhurbaşkanı ve onu arkadan destekleyen büyük kapitalist zümre karşı durmaya kalkarlar.

JOHNSON
(Çöküşe doğru)

Neticede, *"dış yardım"* faslı, az veya çok kısıntı ile kabullenilir.

Meselâ, bu yılki *"ekonomik dış yardım"* kredisi, geçen yıla oranla ve bizzat başkan Johnson eliyle 3 milyar 600 milyon Dolar eksik olarak teklif edilmiştir. Aynı kredi teklifini Senato 800 milyon Dolar ve Temsilciler Meclisi 600 milyon Dolar daha kısmışlardır. Nihai rakamın nerede duracağı, şimdiden kat'iyetle bilinmemektedir.

Ancak şimdiden kat'iyetle bilinen şu nokta vardır: kısıntılı veya kısıntısız, her yıl olduğu gibi, bu yıl da *"dış yardım"* kredileri muhakkak kabul edilecektir.

Çünkü, aslında, bu *"Amerikan dış yardımı"* lügat anlamında değil, kendine özgü bir anlamdadır. Yani, yabancı geri kalmış halk kütlelerinin sandıkları gibi, hakiki yardım karakteri taşımaz; Amerikan halkının veya geri kalmış halk kütlelerinin hakiki menfaatlerine hizmet etmez. Daha ziyade, sömürücü Amerikan dış politikasının Amerikan kapitalistleri menfaatine uydurulması amacını güder.

Washington iderecileri de, dünyanın en ileri kapitalist ekonomisini izlediklerinden, hem sömürücü dış politikayı benimsemek, hem böylesine dış politikanın masraflarını imkân nisbetinde Amerikan halk kütleleri sırtına yüklemek, hem de bütün bu faaliyetlerinde Amerika'lı büyük sermaye sahipleri menfaatlerine hizmet etmek zorundadırlar.

Kısacası, *"Amerikan dış yardımı"*, kapitalist ekonomik ortam çerçevesinde ekonomik sıkıntılar çekmeye mahkûm olan geri kalmış ülkelere Washington idarecilerinin sızmaları içindir. Sızıntı masraflarını, Amerikan halk kütleleri sırtına yüklemek içindir. Aynı sızıntı sayesinde, Amerikan kapitalistlerini, dolaylı yönlerden daha zengin etmek içindir.

İster ekonomik olsun isterse askeri, Amerikan *"dış yardımı"* dışarda ve içerde *"sömürme"* gayesi güder. Washington'un iç ve dış sömürme politikasına temellik yapar.

Ancak, geçmişte bütün kapitalist *"lider"* ülkelerin (meselâ İngiliz İmparatorluğu'nun) iç ve dış politikası böylesine *"sömürme"* esaslarına dayatılmışsa da, iç ve dış politikanın uygulanmasında (ikinci plan sayılsa bile) entellektüel unsurlara da yer verilmiştir.

Zaten modern *"büyük devletliği"* eskinin *"barbar büyük devletliği"*'nden ayıran fark, bu entellektüel unsurların mevcudiyetidir.

Oysa, Birleşik Amerika'nın iç ve dış politikası, entellektüel unsurdan mahrumdur. Sadece, kapitalizmin sömürme unsurlarına, dayalıdır. İçerde de, dışarda da...

Başka deyimle, Birleşik Amerika'nın iç ve dış politikası, yalnızca Dolar'a (bir açıdan ekonomik, ve askeri dış yardımlarını devam ettirebilme kabiliyetine) istinad etmektedir.

O halde, Dolar unsuru her hangi bir sarsıntı gösterirse (neticede dış yardım imkânsızlaşırsa), Birleşik Amerika entellektüel kabiliyetlerine dayanıp ortaya yedek bir politika süremeyecektir. Hendikaplı kapitalist şartların gerektirdiğinden bile önce, entellektüel kabiliyet noksanından, yakın devrelerde sarsıntılara sürüklenecektir.

İşte, iç ve dış politikasının temeli olmasına rağmen, Birleşik Amerika bugün *"dış yardım"* kredilerinde belirli bir indirme zoru hissediyor. Ayrıca, Dolar'ın kıymeti, herkesin anlayabileceği tehlikelere sürüklenmeye başlıyor.

Demek ki, Washington'un iç ve dış politikası, belki tarihinde ilk defa temelsiz kalma durumuna geliyor.

Fâsit bir daire içersinde, sistem, kendi kendini yitiriyor.

Bu ihtimaller açısındandır ki, Amerikan *"dış yardım"* kredilerinde eksiliş oranlarını izlemek gerekir. Para Fonu'nun, *"likidite"* artışı uğruna alacağı kararları gözden uzak tutmamak icap eder. Piyasaya daha fazla altın çıkıp çıkmadığını, Dolar'ın altına oranla kıymetinde iniş olup olmayacağını kontrol etmek gerekir.

Çünkü bütün bunlar, Amerika'nın iç ve özellikle dış politikasını, dünya çapında etkileyecektir.

HALÛK TANSUĞ

DIŞ YORUM

EMPERYALİZMİN KIBRIS OYUNU

Hüseyin BAŞ

UZUN süredir "Gizli Görüşmeler" paravapasıyla gözlerden ırak tutulan Kıbrıs sorunu, ne hikmettir bilinmez Keşan - Dedeağaç buluşması ile hiç beklenmedik bir anda "Huduttan Mal Kaçırırcasına" traji-komik bir kermes atmosferi içinde bir kez daha sahneye sürüldü.

Yabancı Gözlemcilerin genellikle "Şark Pazarlığı" olarak niteledikleri Keşan - Dedeağaç görüşmeleri, gerçekte Kıbrıs gibi son derece hayati bir meselede uzun zamandır inatla sürdürülen kötü bir politikanın en sefil biçimi ile iflâsıdır.

Kıbrıs meselesinde bugün iflâsın eşiğine kadar gelmemizin en önde gelen nedenlerinden biri, ada rumlarının İngiliz müstevliye karşı bağımsızlık savaşı verdikleri sıralarda inatla izlediğimiz "Devekuşu" politikası ise öbürü, kuşkusuz, Demokrat Parti yönetiminin yukarda belirttiğimiz kişilikten yoksun, gününü gün etme politikasıdır.

Şimdi kaderini Amerikan uyduluğuna bağlayan bir başka kötü politika, Nato'nun yüksek servislerinde kotarılan, Anglo-Amerikan çıkarlarının doğrultusunda "Şark Pazarlığına" oturmuştur.

Keşan - Dedeağaç görüşmelerini "A.P. iktidarının Kıbrıs'ın Yunanistan'a rampa edilmesine rıza gösterdiği, ancak Türk kamuoyunun gözünü boyamak için Yunan Askeri Cuntası'ndan bazı tâvizler koparmak peşinde olduğu" şeklinde yorumlayanlar yanılmamaktadır. Demirel'in Keşanda "Türkiye Enosis'i kabul etmeyecektir, Enosis vâkıası bir Türk-Yunan savaşı ile sonuçlanır. Enosis üzerinde ısrar edilmektedir. O halde burada niçin toplandık" şeklindeki ve "sert çıkışla" nitelenen sorusunu aslında kendisine sorması gerekir. Çünkü orada niye toplandığını en iyi kendisi bilmek durumundadır.

Enosis vâkıası karşısında patlak verecek bir Türk-Yunan savaşından dem vuran "sert çıkış"ın, bağımlı politika şampiyonlarının ağzından işitilmesi, henüz hâfızalardan silinmeyen traji-komik bunca anıdan sonra, sadece tebessüm yaratır. Demirel'e, fazla ayrıntıya girmeyi gereksiz sayarak, Johnson'un "Size Nato için verdiğimiz silâhları Kıbrıs ve Yunan hasımlarınıza karşı kullanamazsınız. Kullanırsanız limanlarımızı işgal dahil her çeşit tedbiri almakta tereddüt etmeyiz" diye başlayan yüzkızartıcı tehdit mektubunu, Kıbrıs işinde kendisiyle birlikte olduğunu söyleyen zamanın başbakanı ile bir kez daha ve dikkatle okumasını salık vermekle yetiniriz.

Enosis'te ısrar edildiği halde neden toplandığı sorusu ise, Keşan - Dedeağaç görüşmelerinden sonra yayınlanan Ortak Bildiri ile yeterince açıklık kazanmıştır. Ortak Bildiri gerçi bir bakıma eşine ender rastlanan bir yuvarlak lâf şaheseri, havanda su dövme türünün en başarılı örneklerinden biridir. Bununla birlikte dikkatle bakıldığında sahneye konulan kaba farsın ana çizgilerini bütü.ı ayrıntıları ile görmek yine de mümkündür.

Anglo - Amerikan Emperyalizmi, Vietnam batağında hızla dibe doğru kayarken bir yandan çıkar bölgelerinde birbiri ardından patlak veren bağımsızlık savaşları, öbür yandan çıkar bölgelerini korumak amacı ile kotarılan askeri paktlarda açılan gedikler karşısında bir dizi tedbire girişmiştir. Zira Ortadoğu'daki yeni ekonomik ve politik konjonktürde bağımsız ve Üçüncü Dünya Ülkeleri arasında onurlu yerini alacak bir Kıbrıs'ın toprakları üstünde "saldırgan", "çıkar bekçisi" askeri üslerin barınması imkânsız olarak görülmüştür.

Öte yanda, Nato'nun güneydoğu zincirinin önemli halkası Yunanistan'da durum tehlikelidir. Demokratik seçimler, çıkar paktlarını yeniden gözden geçirebilecek geniş bir sol cephe iktidarına gebe görünmektedir. Böylece sağcı askerlerle birlikte Nato'nun yüksek servislerinde -ki bu Pentagondur- kotarılan Prométhée planı harekete geçirilmiş ve Faşist darbe gerçekleştirilerek askeri cunta Yunan iktidarına el koymuştur.

Plan'ın ikinci bölümünde bağımsızlığına kastedilen Kıbrıs'ın br ayak oyununa getirilerek Yunanistan'a ilhak'ı, yani Enosis yer almaktadır. Gönüllü olarak Anglo-Amerikan dümensuyu politikasına bel bağlayan A.P. yönetimine verilecek bazı tâvizler, hele bir de allanıp pullanarak zafer yaldızı ile kaplanırsa sorunun gürültüsüzce çözümüne yetecektir. Türklerin müdahale etmesi ihtimali böylece bertaraf edildikten sonra ise, za'en pusuda bekleyen Grivas Makarios'u devirerek Adanın bağımsızlığına son verecektir.

Bütün bunlarla Birleşik Amerika bir taşla bir sürü kuş birden vurmuş olacaktır:

1. Kıbrıs Nato üs... haline getirilecek.
2. Nato aracılığı ile iş başına getirilen ve bugün hem içte hem de dıştaki itibarsızlığından ayakta duramaz hale gelerek kepazesi çıkan Faşist Cuntaya Kıbrıs başarısı ile hatırı sayılır bir kuvvet şurubu verilecek.
3. 1969'da yeniden gözden geçirilmesi gereken Atlantik Antlaşması görüşmeleri arifesinde Birleşik Amerika, De Gaulle örneği korkusu ile pakt üyeleri arasındaki pürüzleri gidermek istemektedir. Nato üyesi Türkiye ile Yunanistan arasındaki meselenin çözümü, hele Ortadoğu'da bağımsızlık mücadelesi veren ulusların başında bir Demokles kılıcı niteliğinde olursa, büyük bir kazanç sayılacaktır.

Keşan - Dedeağaç'ta uzlaşmaz görüşlerin bitip tükenmez bir biçimde tekrarlandığı sağırlar diyaloğundan sonra ortak bildiride "Görüşmelere devam edileceğinin" beyanı, yukarıda önerilen düşüncelerin ışığında daha iyi anlaşılacaktır. Yunan Cuntası Enosis'i gerçekleştirecektir.

Adalet Partisi iktidarı kamuoyuna zafer gibi gösterilecek bir tavize razı edilmiştir. Ama kamuoyunda infial yaratmamak için çözüm yavaş bir prosedürle alıştıra alıştıra gerçekleştirilecektir. Kızılacak, sert çıkılacak, toplantılar terk edilecek, sonra tepeden tırnağa önceden hazırlanmış olan numara eşsiz bir ayak oyunuyla Türk Kamuoyuna başarı ve zafer teraneleriyle yutturulacaktır.

Hesap yanlıştır. Bu hesap Bağdat'a bile gitmeden geri dönecektir. Olaylardan ders almamışızdır, hepsini istemiş, yarısına rıza göstermiş, üçte biri için perende atmış, kimi nerede ne zaman tutacağımızdan habersiz, sonunda işi yüzdelere dökerek tefeci pazarlığına kadar vardırmışızdır. Danimarka gibi batı demokrasileri dahil dünya kamuoyunun, demokrasinin beşiğinde demokrasiyi boğazlayarak ülkeyi büyük bir esir kampına çeviren faşist cuntayı işi diplomatik ilişkileri kesmeye kadar götürerek mahkûm ettikleri bir sırada, kendi yurttaşlarına olmadık eziyetleri reva görenlerin eline ırkdaşlarımızı teslime, Cuntaya yeni bir "Yaros" armağan etmeye hazırlanıyoruz.

Kıbrıslı Türklerin, hattâ Kıbrıslı Rumların, Türkiyenin ve Ortadoğu devletlerinin güvenliği, yabancı üslerden arınmış, askersizleştirilmiş ve tarafsızlığı uluslararası kontrol altına alınmış bağımsız bir federatif devlet kurulmasına bağlıdır.

İşte en onurlu ve tek çıkaryol budur. "Keşan destanından" söz edenler, "İpsala Cinayeti"ni hatırlamalıdırlar.

Hastane Notları

ZİYARETÇİLER

Orhan Kemal hastanede eşi ve oğluyla beraber...

ORHAN KEMAL

ÖTE Yandan, eş dost, seven arayanlar.. Ziyaretçilerim arasında hiç bir gün, hiç bir yerde görüp tanışmadığım, adlarını bilmediğim yığınla dost. Çiçekler, kolonyalar, gine çiçeklerle kolonyalar. Lâf aramızda, gelen kolonyalarla bir küçük parfömeri dükkânı açabilir miyim acarım.

Şaka bir yana, kişi, böylesine aranılıp, yakın ilgi görmesi karşısında çok mutlu oluyor. Bundan sonra ben de hasta ziyaretlerine koşacağım ama, gönül yer yüzünden hastalıkların kalkmasını diliyor. Ne hastalıklar olsun ,ne hastalar, ne de ziyaretler. Kurtlar kuzularla çelik çomak oynasın, çember çevirsin, uçurtma uçurtsunlar!

Günler çok, ama çok zor geçiyordu. Hele geceler!

Sabahları günün erken saatından itibaren gazete satıcısını dört gözle bekliyordum. En sağdan en sola kadar hemen hemen bütün gazeteleri satın alıyor, saatlerce dalıyordum. Makaleler, fıkralar, haberler, demeçler yorumlar, hikâyeler le romanlar, spor sayfaları, hattâ bilmecelerini çözüyordum ama, vakit gine de geçmiyor, geçmiyordu.

Çoğu günler öğleden sonra odamı ziyaretçiler şenlendiriyerdu. Tabî benim için zorlukların en büyüğü de *başlıyordu. Başlıyordu,* çünkü, her ziyaretçi benden hastalığımın ne olduğunu, *nasıl başladığını* soruyor, haklı olarak işin nedenini öğrenmek istiyordu. Bir, beş, *on...* Ayni şeyi boyuna tekrarlamanın biteviyeliği bir yana, doktorlar, hemşireler fazla konuşmamamı da istiyorlardı ısrarla. Aklımdan teyp geçiyordu.. Hastalığımın nasıl başladığını teybe anlatsam, soranlara teyp yoluyla cevap versem ayıp mı kaçardı acaba?

Bunun dışında ziyaretçilerimden memnundum. Zaten beşer dakikadan çok kalanlar nâdirdi. Yalnız birisi... ince uzun yüzü, yanağının ortasına kadar uzanan kalın, dolgun favorileriyle film artistini hâtırlatan heyecanlı bir *gençti. Daha* önceden tanımıyordum onu ama, o beni hikâye ve romanlarımdaki en *önemsiz tiplerime* varıncaya kadar tanıyordu. Hoşuna gitmiyor değildi bu *ilgisi. Düşünün, eleştirmenlerin* çokluk hınzırlaştığı, birtakım kalıplara döküver*diklerini sandıran* eleştirmeleriyle sanatçıyı küplere bindirdikleri bir memlekette, *tanımadığınız bir* gencin sizi, sizin kadar tanıdığını örneklerle belgelemesi ne demektir.

Filim artistini hatırlatan bu genç yalnız edebiyat değil, kalp hastalıkları, daha çok da Angine de poitrine, ya da İnfarctus'ten bir doktor kadar anladığını açıkla*yan doktorca terimler kul*lanıyordu.

Sonunda:

— İşin şakası yok, dedi. **Bir yandan bir yana Li'e gayet ağır döneceksiniz. Hele konuşmak, zinhar câiz değil! Bırakın konuşmayı, uzun uzun konuşmağa kalkan gevezeleri dinlemek bile zararlı!**

Elimde olmıyarak bilek saatıma baktım ona *sezdirmeden:* Tam kırk beş dakika olmuştu geleli. Beni konuşturuyor, *daha* çok da kendisi konuşuyordu. Konuşmasını noktalayınca da eklemeyi *unutmuyordu:*

— Aman konuşmayın, konuşmaları dinlemeyin, kovun böylelerini. Sağlığınız bakımından çok gerekli bu!

Başımı sallıyordum çaresiz:

— Haklısınız..

— *Benim* haklılığım önemli değil. Bütün mesele, kendinizi mutlak bir sükûna terk etmek! Hattâ kafanızdaki düşünceleri de defedeceksiniz: Ama biliyorum, buna pek imkân yoktur. Kafanızda şu anda bile kimbilir ne konular vardır!

Karşılık vermemi, kafamdaki konuları açıklamamı istercesine bakıyor yüzüme. Dayanamıyor sonra, soruyor:

— Vukuat var, Hanımın çiftliği'nden sonra hangisi gelecek?

Ben de gıdıklanmıyor değilim hani:

***— Bir başka insan adını* alacağını sandığım bir cilt.**

— Gâvur dağlarından sı*nırı geçip giden Habip* geri mi gelecek?

— Evet.

— *Romanın ana temi?*

— Toplumsal problemleri adam öldürmek, çiftlik yakmakla *çözümlemeğe çalışan* *bir ins...'a yazıldığı anla*m...sı..

Heyecanlanıyor:

— *Güzeeel, hem de* çok güzel! Zâten böyle bir temi işlemek zorundasınız. Pekii, bu *son* cilt, Kanlı Topraklar'la bağlanacak mı?

— Bağlanacak.

— *Aman kolunuzu kımıl-*

DEVLET KUŞU

ŞU minicik dünyamızda geri kalmış kuyruk 10 ülkeden olduğumuz sık sık başımıza kakılır ya, bu "özelliğimiz" in hangi alanlarda başı çektiğini, katmerlendiğini kestirmek de güçce olsa gerek.. Öncelikle tutumsal olanaklarda, toplumsal koşullarda diyelim ya; bir de sanatsal hizamızı açık-seçik ekliyebilir miyiz bu yargıya? Hani şu öbür akran 9 ülkede de sanat denen şey bizdekince bir "gâvur icadı", bir "saatlı bomba" mı sayılagelmektedir? Yoksa onlardan da*ha mı beş-beteriz? Bu konuda* ölçme, tartma, tokuşturma yapan gözönü bir açıklamaya da rastlamıyoruz ki..

Neyse, diyeceğimiz öylesine iri-kıyım bir sorunu kurcalamak, şuracığa sığıştırıp çözüm yolları aramak değil zaten; tâ 1950'lerden bu yana iyice gevremiş, un-ufak olmuş. Bir tezeğe azıcık su serpivermek..

Anısarız; C.H.P.'nin iyice cançıkiştirdiği 1945-50 döneminde salt sanatçılara, aydınlara şirin görünmek için bir İNÖNÜ SANAT ARMAĞANI "ihdas" edilmiş, giderek yasalaşmıştı da! Yine anısadığımızca her yıl verilecekti bu *"ö...endirme" ödülü. İlkini, şiir*de Y. K. Beyatlı, oyun türünde C. F. Başkut, müzikte A. A. Saygun.. almışlardı da, çıt'ı çıkmamıştı kimsecikleri; bir güzelim merdivenin ilk basamağıydı da ondan işte.. deyip geçelim. - Bu arada ödüller, yarışmalar konusunda ileri - geri konuşmak yersiz; bunların olumlu, yararlı olup olmadıkları, t... seçiciler kuruluşundan tutun da öz amaçlarına varıncayadek türlü koşullar'a orantılı, ilintili elbet; yorumları da onca -

Ha, "mezkûr" armağanın daha hevesi kursağında iken, D.P. yönetimi ele aldı ve ilkten ezanı arapçalaştırmanın yanısıra, İnönü Sanat Armağanı'nı -İnönü Stadyumu'nu Mithatpaşa Stadyumu yaparcasına- DEVLET SANAT ARMAĞANI "tesmiye" kıldı.. Ad'dan kime ne? gidişat, sonuç önemli. Ne ki, basındaki, sanat çevrelerindeki türlü uyarmalara, dürtülere, kınamalara karşın, tam 17 yıldır bun konuyu inatla ıska geçişlerin hiç yankısı olmadı kamu oyunda, yazın evreninde.. "Bismillâh"çı İ. İnönü'nün bu tür girişimlerindeki mızıkçılığını olağan sayalım hadi; ama, sanatla sıkı-fıkı, o alanlardan, köşelerden gelme bunca milletvekilinin gözüyumuk'luğunu neye yormalı? *Bin at - bin deve'lik bir yük değildi ki* bu, dağarcıklarının daracıklığına sığmasın...

datmayın.. Eskici ve oğullarıyla?

— Eskici ve oğullarıyla da.

— Murtaza ne olacak?

— Onu yeni baştan ele aldım. Kocaman bir roman haline getireceğim..

— Ben sizin yerinizde olsam, Murtaza'yı tiyatro oyunu yapardım...

— Yaptım.

Yerinde heyecanla kalkıp oturuyor:

— Yaptınız mı? Nasıl?

Dedim ya, çabucak gıdıklanıyorum ben de, başlıyorum nasılını anlatmaya. Öylesine doludizgin gidiyorum ki, hatırlıyor:

— Aman heyecanlanmayın, el kol hareketlerini de bırakın..

Hem coşturup konuşturuyor, hem de..

Öfkemden su içiyorum.

Yeniden soruyor:

— 72. KOĞUŞ eylülde geliyor değil mi?

— Evet.

— Hikâyesiyle oyunu arasında fark?

— Büyük fark var. Hikâyeyi, tiyatro kurallarına göre değiştirdim.

— Yeni başka oyununuz?

— Var.

— İsmi?

— Eskici dükkânı.

— Başka?

— E, yetmez mi bu kadar şimdilik?

— Çok doğru.

Doktorlar sabah vizitesine gelip gitmişlerdi. Öğleden sonra saat on dörde kadar vaktim vardı. Başka ziyaretçiler ancak on dörtten sonra sökün ediyordu. Şöyle böyle o saata kadar oturacağa benziyordu. Oturduğu yer de esniyor, geriniyor, sonra gine başlıyordu:

— İlhan Selçuk Cumhuriyette neden yazmıyor?

— İzinli de.

— Çetin Altan'ı nasıl buluyorsunuz Çetin Altan'ı?

— Bomba.

— Yaşar Kemâl'i kardeşiniz sanırdım ilk zamanlar..

— . . . .

— Yön ne zaman çıkacak yeniden?

— Bilmiyorum.

— İlhami Soysal'ın döğülme olayını uyuttular gitti değil mi?

— . . . .

Birden heyecanla soruyor:

— Aziz Nesin'in Ant'taki açıklamalarına ne dersiniz?

— Cesurca.

— Peki, ya polisin eline bir gün gine düşerse?

— Düşebilir.

— Bu açıklamaların öcünü almağa kalkmazlar mı?

Burama gelmişti artık:

— Orasını da Aziz Nesin kendisi düşünmüştür elbette..

Saat on dörde kadar durup durup sordu. On dörtle birlikte başka ziyaretçiler toptan sökün etti de çaresiz kalktı. Şöyle böyle üç saata yakın oturmuştu. Çıkarken, durdu bir an. "Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla" gibilerden sıkıyı verdi:

— Aman üstat, fazla konuşmaktan kaçının ve bilhassa bilhassa uzun konuşmaları dinlemeyin!

Dört hafta içinde yığınla gazeteyle birkaç da roman okudum. Yukarda da belirttiğim gibi, gazetelerin bilmecelerini çözmeye varıncaya kadar götürüyordum işi. Bu arada, daha çok da milliyetçiliği kimselere vermeyen sağcı gazetelerin makale, fıkra, varsa hikâye, ama bol bol yayınladıkları romanları dikkatle okuyordum. Ne roman, ne de hikâyeler beş para etmezdi. Etmezdi, çünkü, ne dil, ne de çağımızda artık her türlüsü denenmiş romanın ileri tekniği şöyle dursun, "Eh işte, roman" dedirtebileceklerine olsun rastlayamadım.

Baş makaleler şöyle böyle, ama fıkralar, eski bir deyimle:

"— Hayyalesselâ"!

Sağcı gazetelerin galiba bir tek ödevi vardı: Osmanlıca kırkayak tümcelerle, "Solcu" dedikleri basının ak'ına kara, kara'sına ak demek! Fikir sol'dan geliyordu. Sağsa fikri bırakıyor, beğenmediği fikrin sahiplerine bir deli derviş gazabıyla ver yansın ediyordu. Hadi diyelim ki, sol'la öz de tam bir zıtlık içindeler de, vatanın selâmeti adına tam tersi fikirleri savunmakta yurtseverlik görüyorlar. İyi ama, kendi fikirlerini değil, saldırılarını, hattâ küfürlerini sanat, edebiyat kurallarına uyarak ustaca başarsalar bâri ya!

Okuduğum romanlar arasında PARİS DÜŞERKEN'İ unutamıyacağım. Roman tekniği bakımından yer yer su götürmesine karşın, ele aldığı mesele tüyleri diken diken etmeğe yeter de artar da. Gemi azıya almış düşman karşısındaki Fransa'nın o zamanki yöneticilerinin yurtlarını nasıl içten içe kemirdiklerini, düşmana yardımcı olduklarını İlya Ehrenburg bütün girdi çıktılarıyla o kadar güzel vermiş ki, kitabı kapadıktan sonra her yurtseverin romanın tümü üzerinde uzun uzun düşünmemesi imkânsız. Koskoca Fransız ordusu, sanki genel felce uğramış. Kanadını olsun kımıldatamıyor!.

Bu romanı, kaabil olsa da bütün gerçek yurtseverlerimiz dikkatle okusalar.

Dündenberi düştüm gine İstanbul sokaklarına ağır aksak. Cebimde basta Trinitrine, çeşitli ilâçlar. Hiç acele etmeden, sağı solu kollıyarak yürüyorum. Sinirlenmemem, aslına bakarsanız daha birkaç ay evimde, tam bir dinlenme hâlinde sırtüstü yatmam gerek. Hele yazı makinemin başına geçebilmem için aylara ihtiyacım var. Var ama, nerdee? Şu sıra ne piyango çarptı, ne de Toto'dan yüklüce bir şeyler kazandım. Sağlık kurallarına titizlikle uymak mutluların harcı. Hele yatmanız uzunca sürsün de görün. Değil hatır, gönül, işlemez hâle geliverir. Onun için, hastalıktan sonraki nekahetinizi kısa kesip, yollara düşmek, kapılar çalmak, merdivenler inip merdivenler çıkmak zorundasınız.

"HİS VAR MI BU ÂLEMDE NEKAHET GİBİ TATLI" demiş şair.

Bilmem. Ben bu "hissin tadına" hiç bir zaman varamadım.

SON

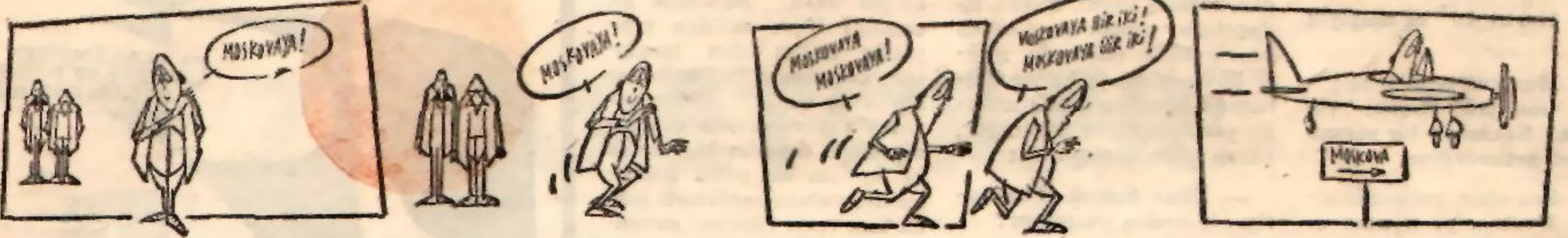
Şimdi diyeceksiniz ki; ne yani, böylesine işgüzarca armağanlar, ödüllenmeler de olmaya; özel'leriyle işte gül gibi geçinip gidiyor sanaterlerimiz! Orası öyle ya, Batı'larda yüzparalık - ama dediği dedik - ödüllerin nice başarılı, yapıtçı yararına sonuçlar sağladığını duyuyoruz da, hiç değilse bu yönden "gerikalmış"lığımızın ayıbını başka alanlara aktaralım diyor; "resmi"leşmiş bir ört-bas'ın yorganını çekelemeye yelteniyoruz. Niyesi de, işin kökenine indiğimizde belirleniveriyor: 1950'den bu yana, her yılın Türkiye bütçesine -"kasun"u kaldırmaya üşenenlerce bir liraya indirilmiş- bir Devlet Sanat Armağanları ödeneği konur da, kimseciklere lâyık görülmez bu zümrüd-ü anka'cık.. Ayrıca, o "1 TL." nereye harcanır, peki? Yani kısacası, estek-köstek, tam 17 yıldır bir tek şair, bir tek romancı, bir tek oyun yazarı, bir tek müzikçi yetişmemiş, yüz-akı bir tek yapıt koyamamıştır ortaya! Hani şu üstüne titrediğimiz koca Türkiye; şu çağdaş, şu heybeyli, şu ölümsüz Türkiye; onurunu hâlâ sek-sek'çi mehterleriyle, ibrişimci sinamekileriyle, eli arapça ezberlere yatkın hattatlarıyla korumak, övünmek zorundadır!

ELOĞLU

Gelecek hafta

STROUGA ŞİİR GECELERİ

Yazan: Necati CUMALI

Bir gazetecinin yayınlanmayan "Keşan Pazarlığı Notları"

GAZETECİLER, çalıştıkları gazetenin tutumuna ayak uydurmak zorundadırlar. Bu bakımdan gazeteciler bir bakıma profesyonel futbolculara benzetilirler. Özellikle Anadolu Ajansı ve TRT gibi haber kurumlarında çalışan gazeteciler, hükümetin işine gelmeyen şeyleri hiçbir zaman yazamazlar. Yetkililer de bunu bildikleri için, diğer gazetecilere söyleyemedikleri şeyleri AA'nın ya da TRT'nin muhabirlerine kolaylıkla açabilirler. Ve bu gazeteciler, yazamadıkları gerçekleri, ileride başka bir yerde yayınlayabilecekleri umuduyla not halinde saklarlar.

İşte. Keşan ve Dedeağaç'taki Türk - Yunan görüşmelerini izleyen böyle bir gazetecinin, çalıştığı yayın organına veremeyip de not halinde toparladığı bazı bilgileri ele geçirdik: Türk - Yunan ortak bildirisinin hiçbir şey söylememesi, Başbakan'ın d'ı basın toplantısında konuya hiçbir açıklık getirmemesi karşısında 'eğer kazanan bu notları sütunlarımıza aynen alıyoruz:

"Cuma günü, 10.30 yolcuları Ankara'dan İstanbul'a götüren uçakta, Başbakanlar seviyesindeki Türk - Yunan görüşmelerine katılacak olan Dışişleri Bakanlığı'nın elemanları da bulunuyordu. Bir süre bu elemanlardan bir yetkiliyle uçağın en gürültülü köşesinde, yalnızca ikimizin duyabileceği bir sesle konuşmaya başladık.

— Bu görüşmelerden biz Türkler ne bekliyoruz?

— Hiçbir şey...

Sonra ilâve etti:

— Elbette boş bir görüşmeye gittiğimizi söylemek istemiyorum. Sadece şöyle bir gerçek var ortada. Biz bu görüşmelerden elle tutulacak bir sonuç beklemiyoruz. Esasen bugünkü siyasal ortam içinde buna imkân da yok.

İlgili, görüşmeyi Yunan askeri yönetiminin üç buçuk aydan beri ***ısrarla istediğini,*** **Türkiye'nin de bazen bir kayıtsızlık içinde, bazen de çeşitli faktörlerin etkisiyle salladığını söyledi. Bu faktörleri şöyle sıraladı:**

— Bir kere Birleşmiş Milletler **Genel Kurulu'nda Türkler aleyhine varılan karara kadar görüşmeye daima Türkiye talip olmuştur. Fakat bundan sonra iş değişmişti ve biz artık görüşmeye talip olmayacağımızı açıkça bildirdik. Karardan sonrà çeşitli ülkelerin oylarını ne için kullandıklarını açıklamaları da, Yunanistan'ın bu karardan beklediği faydayı çok azalttı. Bunu, bilindiği gibi, büyükelçiler seviyesindeki görüşmeler işledi.**

Dışişleri Bakanlığı ilgilisi biraz sonra da Türkiye'nin Kıbrıs'ın bağımsızlığını istediğini söylemek zorunda kaldı.

— Aslında, dedi ilgili, Türkiye Kıbrıs'ın bağımsızlığını istemektedir. Bu, Kıbrıs'ta yaşayan soydaşlarımızın maddi ve manevi varlıklarını koruyabilmeleri ve geliştirebilmeleri teminat altına alınmış ve çeşitli garantilere bağlanmış bir bağımsızlıktır.

Burada hemen durmak ve ***meseleyi açmak gerekiyor.*** **Türkiye niçin açıkça "bağımsız bir Kıbrıs" istememektedir? Çünkü, bu bağımsızlığın şiddetle karşısında olan büyük güç** ***vardır: Amerika Birleşik Devletleri...*** **Türkiye, korkunç şartlarına rağmen, ABD'den sağladığı menfaatlerini zedelemek istememektedir.**

İlgili, bu görüşmelerden niçin pek bir şey elde edilmeyeceğini de şöyle anlattı:

— Tarafların görüşlerinde büyük uçurumlar var. Durum böyle olunca, elbetteki bir zirve toplantısından dahi pek bir şey çıkarılamaz."

Nitekim, gazetecinin notlarında belirttiği gibi, Keşan ve Dedeağaç'taki zirve görüşmeleri hiçbir sonuç alınmadan sona erdi.

Gerçekler, böyle iken, devletin resmî haber ajansı olan Anadolu Ajansı, 10. 9. 1967 tarihli ve 1 numaralı bülteninde Demirel'e övgüler düzüyordu:

"Toplantılar sonunda Yunan heyeti mensupları ve özellikle Başbakan Kollias başta Türkiye Başbakanı Süleyman Demirel olmak üzere Türk heyetinden sitayişle bahsetmişlerdir.

Yunan heyeti mensupları yeni tanıdıkları Başbakan Süleyman Demirel'i beğendiklerini ifade ederek "Başbakan Demirel çok iyi bir takdikçi, mükemmel konferansçı, zeki ve başarılı bir devlet adamı" demişlerdir."

Yine Anadolu Ajansı, görüşmeler tam bir fiyasko ile sonuçlandığı halde, 11.9.1967 tarihli bülteninin 10 numaralı haberinde AFP ajansına atfen "su götürmez başarı"dan söz ediyordu. Haberde şöyle deniliyordu:

"Fransız Basın Ajansı AFP'nin Türk - Yunan görüşmelerini takip etmek üzere Keşan ve ***Dedeağaç'a yolladığı özel muhabiri,*** **dün gece ortak bildirinin yayımlanmasından sonra ajansına gönderdiği bir yorumda, Kıbrıs konusunda elle tutulur** ***bir sonuç elde edilemedi, fakat*** **bu ikili görüşmelerin yapılması bile Türk Hükümeti'nin söz götürmez bir başarısıdır, demektedir."**

Anadolu Ajansı'nın bu haberine dayanarak ertesi gün iktidara yakın gazeteler de ikili görüşmelerde Demirel'in büyük başarısından bahsediyorlardı. Oysaki, bu sonuçsuz toplantı ile Türkiye yöneticileri oyuna getirilmişti ve TASS, REUTER gibi ajanslar, Türkiye'nin başarısızlığa uğradığını bildirmişlerdi ve Anadolu Ajansı bu karşı görüşleri "es" geçmişti'

Devletin resmî ajansı, AP iktidarının şakşakçılığında her geçen gün biraz daha ileri gitmektedir ve herhalde ciddî gazetelerin sekreterleri çok yakında A.A. bültenlerini yüzüne dahi bakmadan sepete atacaklardır.

Olmuşken bu da olsun!

Lâik batı ülkelerinde hususi "rahibe yetiştirme okulları" vardır. Hâl böyle olunca, bir islâm diyarı olan Türkiye'de "İslâm Kız Kolejleri, Yüksek Kız İslâm Enstitüleri ve Kız İlâhiyet Fakülteleri" niçin açılmasın?

ŞÜLE YÜKSEL ŞENLER
(Bugün - 15.9.1967)

SOSYALİST SUBAYLAR

Küçük rütbeli subaylar arasında sosyalist fikirler gittikçe yayılıyor!

Erzurum'da sosyalistler (!) özel yerlerde bazı subaylarla (!) viskili toplantılar yapıp devlet düzeninin değiştirilmesi lüzumu üzerinde ateşli sohbetler yapıyorlarmış!

Geçenlerde bir emekli orgeneralle tanışmak şerefine erdim, o da üzüle üzüle aynı konu üzerinde durdu:

— Bazı küçük rütbeli subaylar yanlış yoldadırlar, halbuki bunlar bir gün yüksek kumanda mevkilerine geleceklerdir. Meselâ Kalender'deki Orduevi'ne İstanbul'un üç meşhur solcu gazetesi alınır, meselâ "Tercüman" Gazetesi'ni okumak istedim, "o gazeteler buraya sokulmaz!" denildi.

KADİRCAN KAFLI
(Tercüman - 13.9.1967)

ATIYORSUN SÜLEYMAN, HEM DE ÇOK!

Son zamanlarda bir AP - DP çekişmesi çıktı ortaya. Derler ki, eski Demokratlar, AP Lideri Süleyman Demirel'den *"Bizim su müdürü..."* diye söz etmektedir.

İşte bu su müdürünün Menderes tarafından nasıl takdir edildiğini bundan yedi yıl önce, 21 Haziran 1960 tarihli Tercüman Gazetesi'nden aldığımız aşağıdaki satırlar ortaya koymaktadır.

Ayhan Hünalp, *"Menderes'in gezisinden notlar..."* başlıklı yazısında şöyle diyordu:

"Atıyorsun Süleyman, hem de çok atıyorsun!

Dapdaracık siyah elbisesinin kollarından manşeti çıkmış gömleğinin içinde, saçları kızıla kaçan "beşuş" çehreli adam, tatlı tatlı gülerek etrafını alanlara, dudaklarından eksilmeyen istihzası ile yukarıdan bakarak Devlet Su İşleri Umum Müdürü Süleyman Demirel'i tatlı tatlı azarlıyordu:

— Atıyorsun Süleyman, hem de çok atıyorsun!"

İşte o zamanki başbakan tarafından *"Atıyorsun"* diye azarlanan su müdürü, bugünkü iktidarın başı Demirel'dir!

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI, No. 93-302, SİRKECİ - İSTANBUL ● Telefon: 27 81 09 ● Posta Kutusu: 934 - SİRKECİ - İSTANBUL ● Ankara Temsilciliği - Tel: 13 40 20 ● Dizildiği ve Basıldığı yer: TAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara cad. 34 - İSTANBUL, Tel: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira ● İlân: Santimi 25 Lira: yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir ● Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir.